№ 195 [illegible] פרייז 20 גראשען Lodzer Tagebl[a]t

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47 | מאנטאג, כ"ד מנחם אב תרפ"ז | 22 Sierpnia 1927 r. | צוואנציגסטער יאהרגאנג

געשלאסען די יוד. רעכט-שוץ-קאנפערענץ אין ציריך.

דער ביטערער גורל פון די יודען אין רומעניע. — בעגריסונג פון ריכטער יוליאן מעק פון ניו-יארק. — רעדע פון ראבינער סטעפען ווייז. — פראטעסט געגען די רדיפות אויף יודען אין סאוויעט-רוסלאנד. — נאמבערג און ד"ר שאבאד פערלאזען די קאנפערענץ. — אויסגעוועהלט אן עקזעקוטיוו מיט נ. סאקאלאוו אלס פרעזעס.

ציריך, 21. אויגוסט (טעלעגראפיש דורך יט"א) נאך די זיצונגען פון די קאמיסיעס איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון דער קאנפערענץ.

לעא וואלפמאן (אמעריקא) רעדט וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין רומעניען, וועלכע זיינען לעצטענס פארגעקומען אין בוקאווינא. דער רעדנער לייגט פאר צו שיקען א טעלעגראמע צום רומענישען פרעמיער-מיניסטער בראטיאנו, אין וועלכער ס'זאל געפאדערט ווערען, אז די רעגירונג זאל אננעהמען ענערגישע מיטלען געגען די עקסצעסען און די שולדיגע זאלען שטרענג בעשטראפט ווערען.

ריכטער ארדמאן (אמעריקא) האלט א טעמפעראמענטפולע רעדע וועגען גורל פון די רומענישע יודען, וועלכע געפינען זיך אין פיל ערגערע בעדינגונגען, ווי די יודען אין אלע אנדערע לענדער. נישט קוקענדיג אויף אלע הבטחות און הכחשות מצד די רעגירונגס-ארגאנען ווערען דארט נישט אויף די בלוטיגע עקסצעסען געגען אונזערע ברידער. דער רעדנער פאדערט אויף דעם צוקונפטיגען עקזעקוטיוו, וועלכער וועט אויסגעקליבען ווערען דורך דער קאנפערענץ צו פראטעסטירען זיך מיט'ן גורל פון אונזערע אונגליקליכע ברידער אין רומעניען. נאך די רעדעס ווערען בעשלאסען א רייהע בעגריסונגען. בעזונדערס ווארים ווערט אויפגענומען די בעגריסונג פון ריכטער יוליאן מעק (אמעריקא).

אין זיין בעגריסונג דריקט אויס דער ריכטער מעק זיינע סימפאטיעס פאר דער יודישער רעכט-שוץ קאנפערענץ. ה' מעק בעדויערט זעהר, וואס זיינע פליכטען ערלויבען איהם נישט אנטיילצונעהמען אין דער דאזיגער וויכטיגער קאנפערענץ. אזא קאנפערענץ, זאגט זיך ווייטער אין דער בעגריסונג, איז א נויטווענדיגקייט, און זי וועט זיכער ברענגען די געוואונשטע רעזולטאטען. די בעגריסונג פון ריכטער מעק איז אויפגענומען געווארן מיט לאנג-דויערנדע אפלאדיסמענטען.

נאך די בעגריסונגען, טרעט ארויס מיט א לענגערער רעדע ראבינער סטעפען ווייז, וועלכער זאגט, אז די מינדערהייטס-רעכט, וועלכע זיינען פארזיכערט געווארען די מינדערהייטען דורך די שלום-טראקטאטען, ווערען אין די מזרח-אייראפעאישע לענדער נישט אפגעהיטען און אפטמאל אויך פערגוואלדיגט.

די אמאליגע שתדלנות פאליטיק איז פערביי. מיר דארפען פיהרען, זאגט ראבינער סטעפען ווייז, אן אפענע און שטאלצע פאליטיק.

די אסימילאטארען, וואס האבען זיך ענטזאגט אנטיילצונעמען אין דער דאזיגער קאנפערענץ זיינען בעגאנגען א גרויסען פעהלער.

דאס אמעריקאנער יודענטום וויל נישט נאר געבען געלד-שטיצע זיינע מזרח-אייראפעאישע ברידער. נאר זיי ווילען געמיינזאם מיט זייערע ברידער אין מזרח-אייראפא זוכען די וועגען פון אנערקענען די פולע נאציאנאלע רעכט פון די יודישע מינדערהייטען.

ציריך. 21, אויגוסט (טעלעגר. דורך יטא) אויף דער זיצונג פון דער עקאנאמישער קאמיטע האט ד"ר טענענבוים אנגעוויזען, אז אין די מזרח- און דרום-אייראפעאישע לענדער פיהרען די מלוכות א פאליטיק ארויסצושטויסען די יודען פון די עקאנאמישע פאזיציעס. די קאנפערענץ דארף אנהויבען אן ענערגישע אקציע אויף דעם געביט.

פראפ. לאזארסאהן האט גערעדט וועגען די בירגערשאפטס-פראגען. מ'דארף ווי אמשארפסטען פראטעסטירען געגען דער טאקטיק פון דער אונגארישער רעגירונג, וועלכע האט ארויסגעשיקט אזוי פיעלע הונדערט יודען פון לאנד. טשיריקאווער רעדט וועגען פראבלעם פון די שטאאטסלאזע.

ס'דארף בעשאפען ווערען אן אינטערנאציאנאלער פערבאנד פון די שטאאטסלאזע יודען פון אלע לענדער.

נאך די זיצונגען פון די קאמיסיעס איז פארגעקומען א פלענאר-זיצונג, אויף וועלכער אוסישקין האט געפאדערט, אז די קאנפערענץ זאל אננעהמען א שארפע פראטעסט-רעזאלוציע געגען די פערפאלגונגען אויף יודען און בעזונדערס אויף ציוניסטען אין סאוויעט-רוסלאנד. דער פארשלאג רופט ארויס א לייזענשאפטליכע דיסקוסיע.

הרב פישמאן און הארטמאן טראגען ארייין א פארשלאג צו שיקען א טעלעגראמע צום רומענישען פרעמיער-מיניסטער בראטיאנו צו זיכערן די לאגע פון די יודען אין רומעניען. דער פארשלאג ווערט איינשטימיג אנגענומען.

לעא מאצקין לייגט פאר צו וועהלען אן עקזעקוטיוו פון 5 פערזאן און נחום סאקאלאוו אלס פארזיצענדער. די מיטגלידער פון עקזעקוטיוו זאלען זיין: לעא מאצקין, ראבינער סטעפען ווייז, הרב הכולל פראפ. חיות (וויען), פראפ. שמעון דובנאוו און דעפ. גרינבוים, דער פארשלאג פון לעא מאצקין ווערט אנגענומען איינשטימיג,

ס'ווערט אויך בעשלאסען צו קלויבען א חוץ דער עקזעקוטיוו א גענעראל-ראט, אין וועלכען ס'זאלען אריין 21 מיטגלידער פון אמעריקאנער יודענטום, 10 מיטגלידער פון פוילען און 20 פון די איבריגע לענדער.

אין פערברייטערטען עקזעקוטיוו געהן ארייין: דעפ. פארבשטיין, אינזשיניער טיאמקין, ד"ר מארגוליעס, דעפ. רייך, ראבינזאהן און איין פלאץ איז געהאלטען רעזערווירט פאר דעם אמעריקאנער יודענטום.

נאך די וואהלען קומט פאר די שלוס-זיצונג פון דער קאנפערענץ. ס'ווערט בעשלאסען צו שטעלן זיך אין פערבינדונג מיט אלע יודישע אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציעס, וועלכע האבען דעם ציל צו קעמפען פאר די יודישע רעכט פון די יודישע נאציאנאלע מינדערהייטען. ס'ווערען אנגענומען רעזאלוציעס, אין וועלכע ס'ווערט אויסגעדריקט א דאנק די יודישע דעלעגאציעס אין פאריז און דעם יודישען קאנגרעס אין אמעריקא, וועלכע האבען אונטערגענומען די איניציאטיוו צוזאמענצורופען דעם דאזיגען קאנגרעס.

ס'ווערט אויך אויסגעדריקט אנערקענונג נחום סאקאלאוו'ן, לעא מאצקינ'ען און דעם ראבינער סטעפען ווייז פאר דער אונערמידליכער ארבייט צוזאמענצורופען די יודישע רעכט-שוץ קאנפערענץ. ס'ווערען געהאלטען פייערליכע שלוס-רעדעס דורך אוסישקינ'ען, ד"ר חיות, לואי ליפסקי, פראפ. דובנאוו, דעפ. גרינבוים, דעפ. רייך, הרב גוראק פון ריגע און אנדערע.

דער פארזיצענדער פון דער קאנפערענץ, נחום סאקאלאוו, האלט זיין לעצטע שלוס-רעדע, אין וועלכער ער ווייזט אן וועגען דער פראקטישער און פרוכטבארער ארבייט פון דער קאנפערענץ און צום סוף ערקלערט ער, אז די קאנפערענץ צו שיצען די יודישע בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט איז געשלאסען.

ביי א געהויבענער שטימונג זענען זיך די דעלעגאטען פונאנדערגעגאנגען.

ציריך, 21. אויגוסט (טעלעגר. דורך יט"א) בעת דער בעהאנדלונג פון דער שפראכען-פראגע אין די יודישע שולען, איז אויסגעבראכען א לייזענשאפטליכע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האבען זיך בעטייליגט נאמבערג, אוסישקין, יעפראיקין און אנדערע. דער פארשלאג פון דעלעגאט העלמאן (ריגא), וועלכער דערמאנט, אז נאר יודיש און העברעאיש דארפען אנערקענט ווערען אלס די יודישע נאציאנאלע שפראכען אין די שולען, איז אבגעשאפען געווארען, הויפטזעכליך א דאנק די שטימען פון דער אמעריקאנער דעלעגאציע.

נאכ'ן אבהאלטען די דאזיגע רעזאלוציע, האבען די דעלעגאטען פון די פאלקיסטען און דעמאקראטען, ווי נאמבערג, ד"ר שאבאד, פינקעלשטיין (קאוונא) און אנדערע פערלאזען די קאנפערענץ. דאגעגען פראפ. דובנאוו און יעפראיקין זענען געבליבען און זיך אנטיילגענומען אין די בעראטונגען ביז צום סוף פון דער קאנפערענץ.

ערד-ציטערניש אין אויבער-שלעזיע.

קאטאוויץ. 21. אויגוסט (א. ח.) פון ראקאטניצי אין אויבער-שלעזיע מעלדעט מען, אז אין די נאכט פון פרייטאג אויף שבת האט זיך דארט געפיהלט א שטארקער ערד-שטויס, וועלכער האט אויסגעוועקט אלע איינוואוינער פון שלאף.

ליטא וויל נישט ארויסגעבען דעם פוילישען פליהער,

וואס איז אראפגעפאלען אויף יענער זייט ליטווישער גרעניץ.

ווילנא. 21. אויגוסט (א. ח.) דער לופט-פליהער סיערזשאנט פון 11 לופט-פולק, רושקאווסקי איז אראפגעפאלען מיט זיין לופט-שיף אויף דער ליטווישער זייט נעבען דעם שטעטל קיידאן. צוליב דעם, וואס ער איז ביים אראפפאלען פערוואונדעט געווארען, האט איהם די ליטווישע מאכט צוערשט אפגעפיהרט אין קיידאנער שפיטאל און דערנאך האט מען איהם איבערגעפיהרט קיין קאוונא.

די פוילישע מאכט האט איצט אונטערגענומען שריט, אז די ליטווישע מאכט זאל ארויסגעבען דעם סיערזשאנט רושקאווסקי. די ליטווישע רעגירונג וויל איהם אבער נישט ארויסגעבען צו פוילען און האט חשק איהם צושטעלן פאר א ליטווישען געריכט, אונטער'ן חשד, אז ער איז געקומען קיין ליטא צוליב שפיאנאזש. די פוילישע רעגירונג האט דעריבער פארגעלעגט צו שאפען א געמישטע קאמיסיע פון ליטווינער און פאליאקען, וואס זאל ערלעדיגען דעם ענין.

אויב מ'ציהט איבער דאס געשעפט פון איין גאס אין א צווייטער,

דארף מען נישט מעלדען די שטייער-מאכט.

ווארשא, 21. אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער ספעצ. קארעספאנדענט) לויט'ן געזעץ וועגען אומזאץ-שטייער איז יעדער איינצעלנער פון אן אונטערנעהמונג פערפליכטעט צו מעלדען די בעהעריגע שטייער-מאכט, ווען די אונטערנעהמונג געהט איבער אין אן אנדערעם רשות, אדער זי ווערט איבערגעטראגען אויף אן אנדער ארט.

ווען די דאזיגע מעלדונג ווערט נישט געמאכט, ווערט בעל דער פאטענט און די פירמע איז מחויב אויסצוקויפען א נייעם. אין אזא געשעהענעם פאל האט דאס העכסטע געריכט ערקלערט, אז דאס איבערטראגען אן אונטערנעהמונג פון איין ארט אויפ'ן צווייטען ווערט פערשטאנען אין דעם זין, אז די אונטערנעהמונג ווערט איבערגעטראגען פון איין שטאט אין דער צווייטער. אין דער איינגענער שטאט אבער, ווען מ'ציהט זיך איבער פון איין גאס אין אן אנדער גאס דארף מען נישט מעלדען דערוועגען די שטייער-מאכט.

מאנארכיסטישע מאניפעסטאציעס אין אונגארן.

וויען, 21 אויגוסט (פאט) בעת די פייערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין א קירך לכבוד דער אונגארישען נאציאנאלען יום-טוב, איז פארגעקומען א מאנארכיסטישע מאניפעסטאציע.

בונט אין גריכישען מיליטער.

אטען. 21. אויגוסט (פאט) יונייטעד פרעס מעלדעט, אז אין מזרח-מאקעדאניען האבען זיך צובונטעוועט די זעלנער פון דער נייניטער דיוויזיע און האבען געפאדערט, אז מען זאל זיי תיכף אבלאזען א היים. די דיוויזיע איז געווארען ארומגערינגעלט מיט רעגירונגס-מיליטער און זי האט זיך אונטערגעגעבען. די אנפיהרער פון דער בעוועגונג זענען געווארען ארעסטירט. די ארדנונג איז צוריקגעשטעלט געווארען.

Gimnazjum Męskie
z prawami Gimnazjów Państwowych
L. Szakina w Łodzi, Piotrkowska 18
די קאנצעלאריע איז אפען טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 7 נאכם.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
צוריקגעקעהרט
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 ד. וועגא

Dr. Różaner
ספעציאליסט פאר הויט-וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-98.
צוריקגעקעהרט
פון 8—10, 5—8. פרויען 3—4.
א נ'עקספרא ווארטע-זאאל פאר פרויען.

עלטסטער כירורגישער
פעלדשער י. סענדער
פאמארסקא 14 (שרעדניא)
Telefon 62-83 טעלעפאן
וועלכער האט פראקטיצירט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל 14 יאהר. נעהמט אן צו יעדער צייט און צו מעסיגע פרייזען.

רעסטאראן
„מעטראפאל"
טעל. 11-04 מאניושקי 1, טעל. 11-04
גיט ארויס טעגליך פון 7 א זייגער ביז 11 אווענד. אנהענדרויט פון 8 געגגע
2 זל.
טעגליך ארטיסטישע אויפפיהרען און דאנסינג

דער לאנגיעהריגער רעסטאראן
— פון —
מענדיל פאגעלמאן
42 צעגיעלניאנא 42
טיילט מיט, אז דעם 1-טען אויגוסט דאס יאהר איז געעפענט געווארען א קין אונטער דער לייטונג פון א גוט-בעריהמטען פאכמאן יצחק בערמאן. עמפעהלט פריאשטיקען, מיטאגען און אלע נדבריטען פון אויסגעצייכענטער קוואליטעט.
מיטאגען פון 1,50 זל.
אכטונג: 2 קוכען מילכיגע און פליישיגע ערשטקלאסיגע בעדינונגען. 2332

Dr. Prybulski
צוריקגעקעהרט
זאוואדזקא 1 — טעלעפאן 25-28
וועגערישע האר און הויט-קראנקהייטען, מענער-שוואכע,
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) און רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 דאמען אוו. און 4—8; פון 4—5.

Dr. H. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
ואכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19) טעל. 19-94
ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אוו.
פרויען פון 4—5 ספעציעל ווארטע-צימער.

Dr.
A. Wołyński
צוריקגעקעהרט.

Dr. A. Mazur
נארוטאוויטשא 44, טעל. 22-44
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטום און שפראך-שטערונגען.
נעמט אן פון 12—1 פארם. און פון 6.30 ביז 8 אוו.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P, Narutowicza 25 (דזיעלנא) Tel. 44-10
ספעציאליסט פאר נירען-, בלאז- און האַרן-קראנקהייטען

Dr. med. Feldman
פרויען-ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88.

Wyższe Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelsona
Cegielniana 28, Telefon 51-79.
עס ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען. קינדער פון 6 יאהר ווערען אנגענומען אהן עקזאמענס.
פאר שילער (אבסאלווענטען) פון פאלקסשולען וועלען געמאכט ווערען געהויסע פערלייכטערונגען ביים אנגעמען זיי אין 4-טען און 5-טען קלאס.
אין דער ערשטער העברעאישער פרעבעל-שולע (לויט דעם נייעסטען ענטוויקלונגס-סיסטעם) ווערען אנגענומען קינדער פון 4 יאהר אן.
ביים איינשרייבען די שילער דארפען בייגעלייגט ווערען א מעטריקע און א פאקען-שיין.
די קאנצעלאריע איז טעטיג טעגליך פון 10—1 פריה און פון 4—6 נ.מ.
די דירעקציע.

פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען

וועלען זיך בקרוב אנהויבען אין גענף.

ווארשא, 21. אויגוסט (טעלעפאניש דורך אונזער ספעצ. קארעספאנדענט). זײט א געוויסער צײט האבען זיך באוויזען ידיעות אין דער אויסלענדישער פרעסע וועגען אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען און ליטא.

ווי אונזער קארעספאנדענט דערוויסט זיך שטימען נישט די דאזיגע ידיעות מיט'ן אמת. ביז איצט זענען קײן שום אפיציעלע אונטערהאנדלונגען נישט געפיהרט געווארען. די ביז-איצטיגע געשפרעכען זענען געפיהרט געווארען אויף א פריוואטען אופן און טראגען נישט קײן אפיציעלען כאראקטער.

אין די היגע פאליטישע קרײזען איז מען אבער איבערצייגט, אז די אפיציעלע געשפרעכען צווישען ליטא און פוילען וועלען פארקומען אין צוויי וואכען ארום, בעת דער סעסיע פון פעלקער-בונד אין גענף.

צו דער דאזיגער סעסיע פאהרט ארויס מצד ליטא דער פרעמיער וואלדעמאראס, וועלכער האט לעצטענס בעענדערט זײן שטעלונג בנוגע פוילען און נאך אײניגע מיטגלידער, וועלכע האבען זיך ארויסגעזאגט פאר א שלום מיט פוילען. קײן גענף וועט אויך קומען דער פראפ. הערבאטשעווסקי אלס עקספערט. אין דער פוילישער דעלעגאציע, וואס פאהרט קײן גענף וועט זיך געפינען צווישען אנדערע דער פראפ. ראזוואדאווסקי פון קראקא, וועלכער האט אין זײנער צײט אבגעהאלטען א רײה געשפרעכען מיט'ן פראפ. הערבאטשעווסקי.

15 מיליאן דאלאר, צי 15 מיליאן זל.

ס'איז א נישכשה'דיגער אונטערשיד...

ווארשא, 21 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער ספעצ. קארעספאנדענט). אין די אפיציעלע רעגירונגס-קאמוניקאטען איז זײנער צײט געווען געמעלדען, אז פוילען האט בעקומען א הלואה פון די אמעריקאנער בענק אין דער הויך פון 15 מיליאן דאלאר.

אזוי האט אויך געלויטעט די בעפאלמעכטיגונג פון מלוכה-פרעזידענט צום פינאנץ-מיניסטער צו בעקומען א הלואה פון 15 מיליאן דאלאר.

אבער לײענען מיר אין ארגאן פון האנדעלס-מיניסטעריום „פשעמיסל אי האנדעל" אן אפיציעלען קאמוניקאט, אז די רעגירונג האט אבגעשלאסען א הלואה מיט די אמעריקאנער בענק אויף 15 מיליאן זל.

אין דעמזעלביגען נומער געפינט זיך אויך אן אויפרוף פון די אמעריקאנער בענק צו דער פוילישער פרעסע, אין וועלכען ס'רעדט זיך אויך וועגען א הלואה פון 15 מיליאן זל.

עס דערוועקט זיך דעריבער די פראגע, צי האבען מיר בעקומען א הלואה פון 15 מיליאן דאלאר, צי 15 מיליאן זל.

דער „כבוד" פון דער אמעריקאנער נאציע

פאריז, 21 אויגוסט (פאט) „משומן מריכען" מעלדעט, אז סען. באראר האט ערקלערט, אז אויב אמעריקא וואלט געלעגט אכט אויף אויסלענדישע פראטעסטען און אויף די רעכנאנסטראציא צײעם פון אמעריקאנער פעבעל (!) לטובת סאקא און וואנזעטי, וואלט דער-מיט דערנידעריגט געווארען דער כבוד פון דער אמעריקאנער נאציע.

ה' ישכר שווארץ — לאווניס פון זגערזשער מאגיסטראט.

זגערזש. (טעלעפאניש) אויף דער לעצטער זיצונג פון היגען שטאדט-ראט איז אויסגעקליבען געווארען אלס לאווניק דער פארשטעהער פון די היגע ציוניסטען אינזער חשוב'ער מיטארבײטער ה' ישכר שווארץ האט אויסקליבען דעם ה' שווארץ אלס לאווניק איז בעקומען אלס רעזול-טאט פון א פארשטענדיגונג פון די אר-טאדאקסען מיט די ציוניסטען, וועלכע זענען צו די שטאדט-ראט וואהלען גע-גאנגען מיט בעזונדערע ליסטען און זיך געשטאנזייטיג בעקעמפט.

די דאזיגע פארשטענדיגונג איז דער-גרייכט געווארען דאנק דער פערמיטלונג פון דעם. משה העלמאן.

די ידיעה, אז ה' שווארץ איז אויסגע-קליבען געווארען אלס לאווניק האט ארויס גערופען בײ דער היגער יידישער בעפעל-קערונג א שטארקע צופרידענהײט.

קאנצענטראציע פון אויסלענדיש מיליטער בײ נאנקין.

לאנדאן, 21. אויגוסט (פאט) אין דער לאגע בײ נאנקין איז נישט פאר-געקומען קײן שום שנוי. דאס צפון-מיליטער האט זיך פארשאנצט אין פוקאו. דאס דרום-מיליטער געפינט זיך נאך אין שטאט. די קאנאנאדע האט אויפגעהערט. צווישען די שטאבען פון בײדע פײנדליכע ארמעען קומען פאר אונטערהאנדלונגען וועגען עוואקואירען די שטאט. די ענגלישע קריגס-שיפען געפינען זיך הינטער דער שטאט. אין אינטערנאציאנאלען פארט זענען קאנצענטרירט געווארען די אבטײלונגען פון אויסלענדישען מיליטער. קײן שאנכאי קומען אן א סך ענטלאפענע פון נאנקין. די עוואקואציע פון דער נאנקינער רעגירונג ווערט ערווארט יעדע מינוט.

רעספארט פאר האנדעלס-ענינים בײ דער פוילישער

ארעלשאפט אין מאסקווא

ווארשא, 21 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין רעזול-טאט פון די אונטערהאנדלונגען, וואס זענען לעצטענס געפיהרט געווארען צווי-שען פוילען און סאוו. רוסלאנד איז בע-שלאסען געווארען צו שאפען בײ דער פוילישער געזאנדשאפט אין מאסקווא א ספעציעלען רעספארט פאר האנדעלס-ענינים צווישען פוילען און די סאווי-יעטען. דער רעספארט איז שוין געשא-פען געווארען.

אויפ'ן יסוד פון די לעצטע אונטער-האנדלונגען צווישען פוילישען געזאנד-טען פאטעק און דער סאוו. רעגירונג, האט די לעצטע ערלויבט צו זײן טעטיג אין מאסקווא א פארשטעהער פון „פאט".

בעריכטס-פערזאמלונג איז קליינ-הענדלער-פערבאנד

פון די קאלאניאלהענדלער

(:) נעכטען איז פארגעקומען אין לא-קאל פון קלײנהענדלער פערבאנד פון די קאלאניאל-הענדלער, צוזאג גאס 15 א בעריכטס-פערזאמלונג פון דער קלײנהענדלער-קאנפערענץ, וואס איז די פערגאנגענע וואך פארגעקומען אין ווארשא.

די דעלעגאטען אולינאווער און גאט-ליב האבען געגעבען א גענויען בע-ריכט פון דער קאנפערענץ, וועלכער איז אויפגענומען געווארען מיט צופרידענ-הײט דורך די פערזאמלטע.

נאך א קורצער דעבאטע איז די פער-זאמלונג געשלאסען געווארען.

אנ'אפעריסט א „קולטור-טרעגער".

(§) פארגעלמען איז געקומען אין זגערזשער קאמיסאריאט א געוויסער יו-זעף טײך פון לעמבערג און האט גע-בעטען דעם פאליצײ-קאמענדאנט אונ-טערצושרײבען א בוכעל, און וועלכען עס זאגט זיך, אז ער, שמיך איז בעפולמעכ-טיגט צו זאמלען שפענדען לטובת א שול, וועלכע דארף אויפגעבויט ווערען אין לעמבערג. דאס בוכעל איז געווען פערזעהן מיט שטיקל'ס פאטאגראפיע און אונטערשריפט, און ס'זענען געווען דער-רויף שטעמפלען פון פערשידענע פאלי-צײ קאמענדעס, דערגנטער אויך פון לאד-נער סטאראסטע און פון דעם לאדזשער רעגירונגס-קאמיסאר.

דער פאליצײ-קאמענדאנט און זגערזשער האט אבער נישט געוואלט גע-בען באלד זײן אונטערשריפט, ווײל א זגערזשער פאבריקאנט האט איהם גע-האט מודיע געווען, אז זײט א לענגערער צײט דרעהט זיך ארום אין זגערזש א געוויסער פארשוין, וועלכער זאמעלט געלד אויף צו בויען א שולע פאר די קינדער פון די געפאלענע זעלנער און זגערזש. דער פאליצײ-קאמענדאנט האט דעריבער געהאט א חשד, אז דער דאזי-גער שמיך איז עם דער דאזיגער גע-הײמער געלד-זאמלער. בעת אנ'אוים-פארשונג האט זיך טאקע ארויסגעוויזען, אז דער חשד איז א בעגרינדעטער. שמיך האט געזאמעלט געלד פאר א פלומר'שטער שולע און זגערזש. נאך א װײטערדיגע חקירה ודרישה, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אויך אין די זאמ-לונגען פון דער לעמבערגער שולע זע-נען פאראן א סך נישט פונקטליכקײ-טען. עס איז דעריבער ענטשטאנען א חשד, אז דאס גאנצע בוכעל איז בכלל א געפעלשטעס.

שמיך איז פערשטעהט זיך, תיכף ארעסטירט געווארען און מ'האט איהם אבגעשיקט און אויספארשונגס-אמט אין לאדז, וואו ס'ווערט געפיהרט די ווײטערדיגע אויספארשונג.

—0—

זעלבסטמארדען.

נעכטען האט זיך אין זײן אײגענער וואוינונג אויף היפאטעטשנא 23 דיך פער'סמ'ט דער 26-יעהריגער ארבײטער פ. וועסטראך.

פאגאטאווע האט איהם אבגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

אויף טשענסטאכאווסקא 18 האט זיך פער'סמ'ט דער 18-יעהריגער י. סטא-שאק. נאכ'ן אויספלומפען איהם דעם מאגען, האט פאגאטאווע איהם אבגע-פיהרט אין שפיטאל.

די סבה פון בײדע זעלבסטמארדען איז אונבעקאנט.

5 סאוויעטישע כעאם און סוחרים

זענען פער'משפט געווארען צום טויט אין מינסק

מאסקווא, 21 אויגוסט (פאט) דער העכסטער טריבונאל פון דער סאוויעטי-שער ווײס-רוסישער רעפובליק, וועלכער האט בעטראכט דעם פראצעס פון די מינסקער צאל-בעאמטע און פון די סוחרים, וואס זענען אנגעקלאגט געווא-רען, אז זײ האבען זיך פערנומען מיט שמוגעל, פערענדיגט די געריכטס-פער-האנדלונגען. 5 פערזאן זענען פערמשפט געווארען צום טויט. די איבריגע האב-בען בעקומען פון 3 ביז 7 יאהר תפיסה.

געפאכט א דעזערטער, וואס איז געווען פער-קלײדט אלס פרוי.

(§) מיט עטליכע וואכען צוריק איז אנטלאפען פון מיליטערישען שפיטאל אין לאדז א געוויסער יונה קלינגער, כושושינער 21 און ביז איצט האט די זשאנדארמעריע איהם נישט געקענט כאפען. ערשט נערעכטען האט איהם א זשאנדארם ענטדעקט בײ גאנץ אריגינעלע אומשטענדען: געהענדיג אין אוטער געבען פלאץ קאשטשעלנא איז דעם זשאנדארם געווארען אויפגעפאלען דאס געלעכטער פון א פרוי, וואס איז געפאהרען אין בעגלײטונג פון א מאנס-פערזאן אויף א דראזשקע. די פרוי האט געלאכט מיט א מענערישער שטימע.

דער זשאנדארם האט זיך דעריבער דערנעהנטערט צו דער דראזשקע און דעם מאמענט איז די פלומר'שטע פרוי מיט איהר שפרינג ארונטערגעגען פון דער דראזשקע און אנגעהויבען אנט-לויפען. זי האט זיך אבער פערפלאנ-טערט אין קלײדער און געפאלען. דער זשאנדארם האט דאן די פרוי ארײנגע-פיהרט אין א טויער און דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די פערקלײדעטע פרוי איז נישט קײן אנדערער ווי יונה קלינגער. ער איז אײנגעזעצט געווארען אין דער מיליטערישער תפיסה.

באנדיטען-אנפאל אויף לאגעווניצקא גאס.

(:) געכטען בעת דער אײנוואוינער פון דזשיקא ה' ש. טשעשעלסקי איז א הײמגעגאנגען מיט דער לאגעווניצקא-גאס זענען אויף איהם אנגעפאלען 2 אונבע-קאנטע פערשוינען און איהם געשטאכען מיט מעסערס. אויף זײנע געשרײען זע-נען די באנדיטען ענטלאפען.

די דורכגעהער האבען אלארמירט מאגאטאווע. וואס האבען איהם נאכ' ערטײלען די ערשטע הילף אפגעפיהרט אהײם. פאליצײ פיהרט אנ'אויספארשונג.

פון ספארט-לעבען.

די נעכטיגע פוסבאל-מעטשען

פאר דער מייסטערשאפט פון דער פוילישער עקסטרא-ליגע.

לאדז.

טוריסטען — „ו.ק.ס." (סוירן) 2:0

לעמבערג (טעלעפאניש).

„פאגאן" (לעמבערג) — „רוך" (קאטאוויץ) 0:1

„משארני" (לעמבערג) — „יוטרזשענקא" (קראקא) 3:2

ווארשא (טעלעפאניש).

„פאלאניא" (ווארשא) — „ל.ק.ס." (לאדז) 2:1

קראקא (טעלעפאניש).

„ווימלא" (קראקא) — „לעגיא" (ווארשא) 1:0

פויזען (טעלעפאניש).

„ווארטא" (פויזען) — ווארשאוויאנקא (ווארשא) 1:0

זאל פילהארמאניע

20 נארוטאוויטשא 20

נאסטראלען פון די בעליבטע אמעריקאנער געסט

אנא און הימאן יאקאבאוויטש

ענדליך זיך דערווארט! ענדליך זיך דערווארט!

דער גרעסטער שלאגער פון אמעריקא

דריטע גרויסע אויפפיהרונג אין לאדז פון הימאן יאקאבאוויטש!

מאנטאג, 9 אוועגד | דינסטאג, 9 אוועגד | מיטוואך, 9 אוועגד

ווערט געשפילט דער לאנג-ערווארטעטער שלאגער, וועלכער איז געשפילט געווארען אין אמעריקא א סך סעזאנען מיט'ן גרעסטען סוקסעס — — — —

אין 10 בילדער מיט געזאנג טענץ

די

פוילישע חתונה

פון מאמאשעווסקי.

הויפט-ראלען:

שיינדעלע—אנא יאקאבאוויטש.

יאקא ציגײנער פידלער—היימאן יאקאבאוויטש.

20 נומערן געזאנג. גרויסער מענער און פרויען כאר. כאר געזאנג פון 12 קלײנע יונגלעך. גרויסער דאמען-באלעט אונטער דער לײטונג פון ליבאוויטש. גרויסער ארקעסטער אונטער דער לײטונג פון י. רובין.

אין פובליקום ווערט נעטיילט לעקעד מיט ווײן

בען.: פאספארטוען און פרײ-קארטען זענען שבת און זונטאג נישט גילטיג.

ס'נעמט אנטײל: אסתר זעווקינא און ישראל בירנבוים (פון ריגא) פרויען: בעזמאן מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: ארײעל, אײזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, גײהויז, פאליאנסקי און צמיליך. געשעפטס-פיהרער: בעזמאן. בינע-לײטער: מאכאראווס י.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין קאסע.

קופאן № 82

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט, מאנטאג, ד. 22. אויגוסט פון 8—9 אב.

עפענטליכע אינסטיטוציעס

אפגעזאגט די לויז-העכערונג פאר זייערע ארבייטער.

די ארבייטער אינטערווענירען ביי דער מאכט אין לאדז און ווארשא.

דאנערשטאג שפעט אין אווענד האט דער פערבאנד פון די ארבײטער אין די עפענטליכע אינסטיטוציעס אבגעהאלטען א בעראטונג וועגען דער פראגע פון לוין-העכערונג.

דער רעפערענט ה' קאוואלסקי האט אנגעוויזען, אז דער מאגיסטראט האט אפגעװארפען די פאדערונג וועגען העכערן די שכירות מיט 25 פראצ. דאס זעלבע האט אויך געטון דער ארבײטס-געבער פאנד.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בע-שלאסען געווארען נאכאמאל צו ווענדען זיך צום מאגיסטראט, גאזאווניע, עלעק-טרישע, הויפט-פערוואלטונג פון ארבײטס-לאזען-פאנד און קומענקעטרער-מייסטער, וועגען א לוין-העכערונג אנווײזענדיג אויף די שווערע בעדינגונגען אין וועלכע די ארבײטער פון די עפענטליכע אינסטי-טוציעס לעבען איצט איבער צוליבן יקרות.

אונאבהענגיג דערפון האט דער פער-באנד בעשלאסען צו אינטערווענירען אין מאגיסטראט, וואיעוואדשאפט, רעגירונגס-קאמיסאריאט און ארבײטס-אינספעקטאר-ראט און אויך צו שיקען א דעלעגאציע צום אינערן און ארבײטס-מיניסטער.

אויסער דעם איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען א אויסערגעווענליכע פער-זאמלונג פון די דעלעגאטען-ראטען דעם 24-טען און ביז'ן 31-טען צו רופען א אלגעמײנע פערזאמלונג פון די מיטגלי-דער.

עס וועט אויך ארויסגעלאזען ווערען א אויפרוף צו די בירגער וועגען דער לאגע פון די ארבײטער אין די עפענט-ליכע אינסטיטוציעס און וועגען נויט פון דער אקציע פאר העכערן די שכירות.

די גרויסע בריליאנטען-גנבה,

וואס האט אויפגערודערט די דעמעקטיוום פון פראנקרײך און פוילען

איז געפונען געווארען אין לאדז.

(פ:פ) אויף דער ידיעה זײט פון הענטיגען נ.מער וועט דער לעזער געפי-נען א ידיעה וועגען א גרויסע גנבה פון בריליאנטען, וואס א אינטערנאציאנאלער גנב האט צוגעגנב'עט בײ א פראנצוי-זישע יובילער-פירמע.

שפעט בײנאכט האבען מיר בעקומען א ידיעה, אז צוליב דעם, וואס עס איז אין דער ווארשאווער פאליצײ ערוועקט געווארען א חשד, אז די בריליאנטען גע-פינען זיך אין לאדז, זענען געלמען אין צוזאגד אנגעקומען פון ווארשא אויף אנ'אויסאמאביל אײניגע בעאמטע פון צוזאמען מיט די געלמענע פראנצויזען. צוזאמען מיט די געלמענע ראנצויזען אז זרעם גנב הייטשיק און צוזאמען מיט דער הילף פון דער לאדזשער פאליצײ איז מען תיכף צוגעטרעטען [illegible] אויספארשונג. דער רעזולטאט [illegible] גע-ווען אנ'אנפערראשענדער: דער גאנצער אוצר גע'גנב'עטע בריליאנטען איז גע-פונען געווארען אין לאדז און מ'האט זײ אבגענומען אין רשות פון גנבים.

צוליב דעם, וואס די אויספארשונג איז נאך אין גאנג ווערט דערוויל גע-האלטען בסוד דאס ארט, וואו מען האט געפונען די בריליאנטען. 12 בײנאכט זענען די בעאמטע פון דער ווארשאווער אויספארשונגס-פאליצײ צוריק אבגע-פאהרען קײן ווארשא.

לאדזשער טאגעבלאט
"Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 16 [illegible]

[illegible] פראטעסט [illegible] דער מענשהייט.

[illegible]

די עקאנאמישע לאגע און דאס געזעלשאפט־ליכע לעבען פון די יודען אין בראזיליען.

(א בריף פון ריא דע זשאנעירא) פון ו. פ.

בראזיליען מאכט איצט דורך א שווערען עקאנאמישען קריזיס, וועלכער רופט זיך זעהר שלעכט אפ ספעציעל אויף דער יודישער באפעלקערונג.

ניט קוקענדיג אויף איהר קאלאסאלער געאגראפישער לאגע מיט איהר העכסטער דרייסיג מיליאניגער באפעלקערונג, איז בראזיליען אינדוסטריעל נאך זעהר הינטערשטעליג. פאר דער וועלט־קריג האט בראזיליען גענומען אנ'אנגעצעריטעטע אינדוסטריע. געלעבט האט זי אויסשליסליך פון דעם גומע און קאווע עקספארט און אלע געמאכטע־ארטיקלען זיינען געקומען פון אויסלאנד. דעם גרעסטען אפזאץ האבען געהאט דייטשע ארטיקלען, א דאנק דעם, וואס עס געפינען זיך דא גאנצע שטעט, וועלכע זיינען באוואוינט פון דייטשען, ווי: ריא גראנדע, סאנטא קאטערינא און אז. וו. נאך מיט דעם וועלט־קריג, ווען בראזיליען איז געוועזען אפגעשלאסען פון דער וועלט און ניט האבענדיג די מעגליכקייט צו בעקומען די געברויך־ארטיקלען, אן וועלכע זי האט זיך געוויינט, האט מען ווילענדיג אדער ניט ווילענדיג, געמוזט ענטוויקלען אנ'אייגענע אינדוסטריע, און די שטעדט ריא זשאנעירא, און סאן פאולא, זיינען פאר דער צייט אויסגעוואקסען אין גרויסע אינדוסטריעלע צענטערען.

די ערשטע צייט האט א דייטשע בעפעלקערונג און די צווייטע אנ'איטאליענישע.

אין דער דאזיגער צייט האט אויך קיין בראזיליען אנגעהויבען צו פליסען א יודישע עמיגראציאנס־שטראם, א דאנק דעם, וואס אלע אנדערע אימיגראציאנס־לענדער, ווי צפון־אמעריקא, קאנאדא און ארגענטינא האבען פארמאכט די טויערן.

די יודישע עמיגראציע האט אבער ניט געקאנט ארייננעמען ווערען אין דער בראזיליאנער אינדוסטריע צוליב געוויסע סיבות. ערשטענס, איז די בראזיליאנער אינדוסטריע נאך געווען אין איהרע קינדער־ווינדעלעך און זי האט זיך נישט גוט געצאהלט, אז זי זאל לאקען אריינציהען דעם יודישען עמיגראנט, ווי דאס איז געווען דער פאל מיט צפון אמעריקא אדער ארגענטינא.

דער לעבענס־שטייגער פון דעם בראזיליאנער ארבייטער איז נאך זעהר א נידריגער, און דערפאר קאן מען מיט דעם בראזיליאנער ארבייטער נישט קאנקורירען. דער גרעסטער עמיגראציאנס־שטראם, וואס פליסט איצט קיין בראזיליען זיינען די פארט. נעהען, וועלכע הענגען מעהר צוגעפאסט צו דער הויז־אינדוסטריע און אלס אזעלכע פאסען זיי זיך צו אין דער בראזיליאנער לעבענס־פארמען פון ביליגע ארבייטער. דא איז די ארבעט נאך אפגעשטעלט אויפ'ן מאנאט, און עס זיינען נאך פאראן א סך, וועלכע שלאפען נאך ביים בעל־הבית, ווי אין די אלטע צייטען. די פראפעסיאנעלע פאראייניגונגען זיינען נאך אויפ'ן מצב פון דער הויז־אינדוסטריע.

די יודישע געזעלשאפטליכע מיינונג דא קוקט אויף אנ'ארבעטער ווי אויף א געשמד'טען אין דער משפחה. אלס ארבעטער איז מען ווי פמעט אויסגעשלאסען פון דער יודישער געזעלשאפט, א דאנק דעם, וואס עס איז נישטא קיין ארבעטער־סביבה.

און דאס איז געווען גענוג, אז אפילו א בעל־מלאכה פון דער היים, זאל אויך דא מוזען ווארפען די ארבעט.

די ערשטע עמיגראנטען, וועלכע האבען עמיגרירט קיין בראזיליען מיט פינף־און־צוואנציג אדער דרייסיג יאהר צוריק, זיינען בעשטאנען פון יונגע עלעמענטען קאלאניסטען, וועלכע די יק"א האט אהער געבראכט זיי צו קאלאניזירען, און זיינען געווען א דורכפאל. אין די צווייטע זיינען בעשטאנען פון פרויען־הענדלער, ווי מען רופט זיי דא, „ראפיאנעס", צו אנדער בעזונדערן, שטעלט נאך איצט צו די יודישע פראסטיטוציע 90 פראצענט פון דער אלגעמיינער פראסטיטוציע אין לאנד.

דער יוד האט דא אנגעהויבען צו ענטוויקלען די אלטע, יעקליכע לופט־פרנסות, ווי פעדלערי, און ווי מען רופט זיי דא „ברוקא־בראקס". דא געפינט מען דעם אלטען טיפ פון פראצענטניק. איהר האט דא האט אלטע קרעמערישע קליינשטעטלדיגע שמאטעס. אין א דאנק דעם הייבט זיך שוין אן אין בראזיליען צו ענטוויקלען אנ'אנטיסעמיטישע בעוועגונג, וועלכע איז פון איצט דעם בראזיליאנער געוועזן גאנץ פרעמד, מ'טרעפט שוין זאגאר אין דער בראזיליאנער ליבעראלער פרעסע ארטיקלען, וועלכע זיינען געצילט געגען יודען.

און ריא דע זשאנעירא איז א גאנץ געוועהנליכע ערשיינונג, אז בראזיליאנער קינדער זאלען נאכשרייען א יודען: פראצענטניק. קליינע קינדער וואס אלטע שפייען. די מכה האבען מיר איבערגעבראכט. מיר האבען אבער איבערגעבראכט א יודישען פויערים קלאס, א יודישע ארבייטער־בעוועגונג, וואס איז דער הויפט פון דער נאציאנאלער קולטור, וואס נאך דעם אנטיסעמיטיזם איבער די הענד ווערט דא, אין בראזיליען, פארנעהמט זיך דער יוד אויסשליסליך מיט די לופט־פרנסות.

און די נייאנגעקומענע אימיגראנטען זיינען געווען אדער פון דעם זעלבען אויבערמאנגעט מאטעריאל, אדער האבען זיך אויך געמוזט ארומלעבען אין דער אדמעלאציע, ווייל די עמיגראציע ווערט נישט נאך ארויסגערופען דורך עקאנאמישע אורזאכען, נאראוויך דורך פערזענליכע שאסען, דארט וואו עס געפינען זיך די נאהענטע פערוואנדטע פון די עמיגראנטען, ווי שוועסטער, ברודער א. אז. וו. און וועלכע פערשטענדליך, אז די מעהרערע עמיגראנטען זיינען בעשטאנען פון פערוואנדטע פון די „ראפיאנעס", פראסטיטוטקעס — אדער געוועזענע, ווייל די גרויסע יודישע צענטערן ווי ריא דע זשאנעירא אדער סאן פאולא, וואו עס ווערט געשאצט פון צוואנציג טויזענט יודען — איך וויל נישט זאגען, אז אלע, אבער די גרעסטע טייל — דארף מען זוכען און מאלען, אז מען זאל געפינען א פאמיליע, וואס האט נישט קיין שייכות מיט דער פראסטיטוציע־וועלט פון בראזיליען. האט איינער נישט קיין שוועסטער, האט ער א מומע, אדער פערקעהרט, וואס זיינען אין פעטער און חשלאט ווי ארויס.

ווען דער נייער אנגעקומענער אימיגראנט, איז אריינגעפאלען אין דער דאזיגער סביבה, האט מען איהם באלד ערקלערט, אז דער איינציגער ציל דא אין בראזיליען איז צו נעמען דאס פעקל אויף די פלייצעס און געהען קלאפען אין די טירען, אויבערהויפט ווען דער נייער אנגעקומענער איז נאך געווען אונפערהייראט און האט געטראפט דא קומען צו א ציל, האט ער אודאי דאס געטרייסט, ווייל דער שפריכווארט איז גאר איצט אויך: אז ס'איז שווערער צו פערקויפען שוועבעלעך אין טאם, ווי צו זיין אנ'ארבייטער. און עס וואלט דאן פאר איהם געקליבען זייער אויסצושרייבען א פרוי פון אייראפא, און, זעלבסטפערשטענדליך, איז דער גרינער געווען א גוט־מעלקענדיגע קוה פאר זיי. מען האט איהם אויסגעפליקטעט, אויסזויגענדיג פון איהם דעם לעצטען טראפען בלוט. עס זיינען געוועזען פאלען, וואו אייניגע האבען זיך ארויסגעפראסט, אבער דאס רוב ווערט איהר אויסגעזויגען און די הינדערטער פעקעל־טרעגער, וועלכע האבען דא אין בראזיליען אפגעארבעט צו צעהן און פופצעהן יאהר און האבען איצט נישט מיט וואס א טאג איבערצולעבען.

די צייט האט זיך איצט געענדערט און עס איז דא פארגעקומען דאס, וואס אין די מזרח־אייראפעאישע לענדער.

פון דער בראזיליאנער איז געווען גאנץ אין דער עמיגראציאנס־שטראם א קליינער, האט מען נאך ווי עס איז געקאנט לעבען. דער בראזיליאנער איז שוין דורך דער צייט קלוגער געווארען און ער זעהט שוין דעם שווינדעל פון אויבען אויף. ער איז שוין געוואוינט געווארען, אז מען קאן בעקומען סחורה און אויך נישט בעצאהלען. איצט איז דאס דערגאנגען ביז צו א קאטאסטראפע. דער עמיגראציאנס־שטראם האט אנגעהויבען אריינצוווארפען אלץ מעהר און מעהר פעקעל־טרעגער, ווייל אזוי האט מען דא געלערנט דעם פונדאמענט פון דער יודישער עקאנאמיק. איצט איז מיט זיי גאנץ בראזיליען פערפלייצט. אלע מינוט קומען אנדערע און קלאפען אין די טירען, פרעגענדיג, צי מען דארף עפעס האבען. פריהער האט מען געקויפט און אין הויז ארייננעלאזט, איצט נים שוין ערטער, וואו מען לאזט מיט א שיסעל וואסער, אדער'ן קאפ אדער מיט'ן כשוט. דערצו האבען נאך גרויסע שטאטען דורכגעפיהרט גרויסע שטייערן פאר געהען קלאפען, וואס עס איז אנטשטאנען אזוי פיל צו בעצאהלען; און דארט, וואו עס איז נאך נישט, איז שוין אריינגעבראכט געווארען אזוינע פראיעקטען.

די פעקעל־טרעגער לויפען איצט ארום פון איין שטאדט אין דער צווייטער ווי די הונגעריגע וועלף, דערענטער פילופיילעס דארט צו פערדינען לאטש אויף א שטיקעל ברויט, אבער איבעראל דאס זעלבע.

דער יודישער ישוב איז אין א לאגמושען צושטאנד, אז ער זאל קאנען בעשטעהן דעם יודיש־עקאנאמישען צוזאמענבראך. די יק"א, וועלכע האט דא איהר פערטרעטער, האט זיך מעהר אינטערעסירט מיט פערשטארקען דעם קלאראקאלען גייסט, ווי מיט ווירטשאפטליכער ארגאניזאציאנס־ארבייט.

א ווייטערדיגע עמיגראציע איצט קיין בראזיליען מיינט פשוט צו שיקען מענשען אויף א זיכערען טויט. די, וואס זיינען שוין דא, שטערען ביים שטיקל פאראונטערנאנג.

די יק"א מיט אנ'ארגאניזאציע פאר קאלאניזאציאנס־צוועקען האט אין בראזיליען מעהר קיין פונקציעס נים. די לעצטע פראבע פון דעם פערגאנגענעם יאהר מיט די יעקס־אונטערנעמונג קאלאניזאציע נאמען פון ליטא איז געווען א פארם, דאס אייניגע, וואס וואלט יא געקאנט אין באטראכט נעמען ווערן, איז א סיסטעמאטישע רעארגאניזירונג פון דעם יודישען עקאנאמישען מצב אין בראזיליען און א רעגולירונג פון דער ווייטערדיגער עמיגראציע. בראזיליען איז גענוג גרויס און עס איז נאך דא פעלד צו ענטוויקלען פערשיידענע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען.

ווארשאווער פאליציי געכאפט א פאריזער גנב, וואס האט געהאנדעלט מיט בריליאנטען.

ווארשא, 21 אויגוסט (טעלעפאן). די היגע פאליציי האט היינט ארעסטירט אנ'אינטערנאציאנאלען גנב, וועלכער איז אהער געקומען פון פאריז מיט בריליאנטען אין דער ווערט פון 40 טויזענד דאלאר. דער דאזיגער גנב, מיט'ן נאמען היימשוק איז געשטאנען א לענגערע צייט אין פערבינדונג מיט דער גרויסער יוועלירען פירמא זינגער פון פאריז, ביי וועלכער ער איז געווען דער פערמיטלער פון אלע זייערע האנדעלס־אינטערעסען. מיט 2 חדשים צוריק האט דער דערמאנטער היימשוק בעקומען פון דער פירמא זינגער 15 קאראט בריליאנטען אין דער ווערט פון 40 טויזענד דאלאר, וועלכע ער האט געדארפט פערקויפען. פון דעמאלט אן איז היימשוק פערשוואונדען און פערפאלען געווארען ווי אין [illegible] אריין. די יוועלירען פירמא האט תיכף מודיע געווען וועגען דעם דאזיגען פאל די פאריזער געהיים פאליציי, וועלכע האט אונטערגענומען אנ'ענערגישע אויספארשונג צו קומען אויף די שפורען פון פערשוואונדענעם היימשוק.

די פאליציי האט בעקומען ידיעות, אז היימשוק געפינט זיך אין דאנציג, פון וואנען ער האט פרובירט צו פאהרען קיין ווארשא.

א מיטגליד פון דער פירמא זינגער צוזאמען מיט אגענטען פון די פראנצויזישע רעכטלויטען זיינען צוליב דעם צוועק ספעציעל געקומען קיין ווארשא, און צוזאמען מיט דער ווארשאווער געהיים־פאליציי האבען זיי גענומען פיהרען די אויספארשונג. די פאליציי איז געקומען אויף די שפורען פון אנ'אגענט בעקאנטען, עלעגאנט געקליידעטען הערר, וועלכער איז געזעסען טעגליך אויף דער פאסט, וואו ער האט אפגענומען בריוו אויף פאסט־רעסטאנט. דער דאזיגער פאסט־שלאן איז געווארען שטארק באאבאכטעט דורך די אגענטען, און איבערציינגענד זיך, אז דאס איז טאקע דער ענטלאפענע היימשוק, האט מען איהם ארעסטירט.

דער ארעסטירטער האט זיך מודה געווען אין דער גנבה, און מ'האט איהם אוועקגעזעצט אין דער ווארשאווער תפיסה.

דער פאשיזם אין איטאליען וועט ברענגען צו א בירגער־קריג.

אזוי זאגט דער בעריהמטער איטאליענישער סאציאליסט טוראטי

די פאשיסטישע ערדנונג אין איטאליען, וועלכע דערשטיקט יעדעס פרייע ווארט און פילט אן די תפיסות מיט איהרע בעסטע זוהן, וועלכע האבען געקעמפט פאר איטאליען'ס פרייהייט און דעמאקראטיזם, לעבט איבער לעצטענס שווערע צייטען. דער ווירטשאפטליכער קריזיס און די ארבייטסלאזיגקייט, וועלכע פערגרעסערט זיך פון טאג צו טאג, פערשטארקט אלץ מעהר די אפאזיציע, וועלכע גרייט זיך אנצוהויבען אנ'עפענטליכען קאמף מיט דער פאשיסטישער דיקטאטור. בעזונדערס שטארק איז די אויפרעגונג אין לאנד געגען דער האנדלונג פון דער רעגירונג לגבי דעם בעליבטען פיהרער פון די איטאליענישע סאציאליסטען, דעם 70־יעהריגען טוראטי.

ווי בעקאנט, האט טוראטי געמוזט ענטלויפען פון איטאליען, פון זיין היימלאנד, ווי א גנב אין א פינסטערער נאכט, כדי די אגענטען פון מוסאליני'ן זאלען איהם נישט בעמערקען.

טוראטי האט זיך זיינערצייט געווענדעט צו דער רעגירונג מיט א בקשה, צו געבען איהם אנ'אויסלענדישען פאס, בייליגענדיג דערביי א צייגניש פון א דאקטאר, אז ער מוז פאהרען קיין אויסלאנד. אבער אנשטאט צו געבען איהם א פאס, האט די רעגירונג געשיקט אגענטען, וועלכע האבען איהם טוראטי'ן פערפאלגט אויף טריט און שריט, נישט לאזענדיג איהם קיין איין רגע אליין.

טוראטי האט דעריבער געמוזט אויסזוכען א געלעגענהייט צו בעפרייען זיך פון זיינע שומרים, און א דאנק זיינע פריינד פערוציא פאררי, דער רעדאקטאר פון „קוריערא דעלא סערא" און דעם פראפעסאר פון גענועזער אוניווערזיטעט ראסעללי איז דער סאציאליסטישער פיהרער ענטלאפען פון איטאליען קיין פראנקרייך.

די פאשיסטישע מושלים האבען ארעסטירט די צוויי פריינד פון טוראטי'ן דערפאר, וואס זיי האבען איהם צוגעהאלפען צו ענטלויפען פון איטאליען. אבער די שווארצע העמדלעך אין איטאליען האבען זיך דערמיט נישט בעפרידיגט. זיי האבען ארעסטירט דעם דאקטאר, וואס האט אונטערזוכט טוראטי'ן און אלע פריינד און קרובים פון איטאליענישען מערטירער.

די ארעסטירטע דראהט 6 יאהר תפיסה.

אין דעם שטעטעל סאוואנע וועט אין די נאהנסטע טעג פארקומען דער פראצעס געגען די ארעסטירטע. די גאנצע דעמאקראטיע אין איטאליען ווארט מיט אונגעדולד אויפ'ן אויסגאנג פון דאזיגען פראצעס. דערהיינט איז די שטימונג אין לאנד א נעהעלדיג אויפגערעגטע.

אויב דער פאשיזם אין איטאליען וועט ווייטער אנהאלטען, האט געזאגט לעצטענס טוראטי, וועט בלי־ספק אויסברעכען א שרעקליכער בירגער־קריג אין איטאליען. די איצטיגע רעגירונג, וועלכע שטיצט זיך אויף א קליינער מינדערהייט אין לאנד און דערהאלט זיך נאר א דאנק דעם טעראר, וועט מוזען פריהער צי שפעטער אונטערגעהן.

פוילען און ליטא דארפען זיך די הענד געבען

זאגט פראפ. הערבאטשעווסקי.

[illegible]

דער פויבסט האט וועגען יודען גארנישט געזאגט

אז די ווינער אנטיסעמיטען ביזען זיך.

ווינע, 21 אויגוסט (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די מעלדונגען, וואס האבען זיך בעוויזען אין דער דיגער פרעסע פון פויבסטליכע פעראורדנונגען וועגען יודען, וועלכע האבען ארויסגערופען א שארפען פראטעסט אין די היגע אנטיסעמיטישע קרייזען, מעלדעט דער קארעספאנדענט פון דער „נייער פרייער פרעסע" פון רוים, אז מצד דעם פויבסט איז ער בעפולמעכטיגט געווארען צו ערקלערען, אז די ידיעות שטימען נישט מיט'ן אמת. דער פויבסט בעציהט זיך אמת מיט א פיינשעדענער טאלעראנץ צו אלע פעלקער און ממילא אויך צו די יודען.

אבער קיין בעזונדערע פעראורדנונגען וועגען יודען האט דער פויבסט נישט ארויסגעגעבען, ווייל ער האלט, אז אזעלכע פעראורדנונגען זיינען עלול צו פערשארפען די קריסטליך־יודישע בעציהונגען, וואס עס איז צוליב פערשידענע טעמים, נישט געוואונשען.

בעפרייט געגען קויציע ארעסטירטע ארבייטער אין תל־אביב.

ירושלים (יט"א) דער אויבערשטער ריכטער האט מסכים געווען צו דער פאדערונג פון דער הסתדרות העובדים אויף צו בעפרייען געגען קויציע די ארבייטער, וואס זיינען פערמשפט געווארען און שייכות מיט דער דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע אין תל־אביב ביז צו דער קאסאציע.

דער צוזאַמענפאָהר פון „אגודת ישראל" אין דייטשלאַנד.

בערלין. (יט"א) דעם 14־טען אוי־גוסט איז אין בערלין באַשטימט געוואָ־רען דער צוזאַמענפאָהר פון „אגודת יש־ראל" אין דייטשלאַנד. אין צוזאַמענ־פאָהר האָבען זיך באַטייליגט 60 דעלעגאַ־טען. צווישען די דעלעגאַטען זענען אויך געווען פיל יונגער־פאָרשטעהער. פאַר־דער עפענונג פון צוזאַמענפאָהר איז פאָר־געקומען אין ארץ ישראל א בעראַטונג, דער צוזאַמענפאָהר איז געעפענט געוואָ־רען דורך ה' גאָטפריד גאָלדשמידט פון האַלבערשטאַדט. אלס פאָרזיצער איז אויסגעוועהלט געוואָרען ה' יעקב ראָזען־היים פון פראַנקפורט. נאָך א קורצער דיסקוסיע איז אלס זיצאָרט פון דער „אגודה" אין דייטשלאַנד באַשטימט גע־וואָרען האַמבורג. הרב דר. פנחס קאָהן פון דער וויענער אגודה־צענטראַלע האָט אין א לענגערען רעפעראַט געגעבען אַן איבערבליק איבער דער לאַגע פון „אגו־דת־ישראל" אין פערשידענע לענדער. דער רעפערענט האָט אַנגעוויזען, אז ניט קוקענדיג אויף די פערשידענהייטען צווי־שען באַזונדערע לאַנד־טיילען פון פוילען האָט די „אגודה" אין פוילען געפיהרט א געמיינזאַמע טעטיגקייט און האָט דער־רייכט בעדייטענדע פּאָליטישע ערפאָל־גען בעת די קהלה־וואַהלען. א וויכטיגע בעדייטונג, האָט דער רעפערענט אונ־טערגעשטראָכען, האָט אויך די גוטע בע־ציהונג פון דער איצטיגער פוילישער רעגירונג צו „אגודת ישראל". אין טשעכאָ־סלאָוואַקיי האָט די אגודה צו פערצייכ־נען געוויסע וואַהל־ערפאָלגען. די אַמערי־קאַנער אָרטאָדאָקסען ליידען פיל פאַר דער „קרן־התורה". אין ארץ ישראל איז א דאַנק די בעמיהונגען פון דער „אגודה" דערגרייכט געוואָרען, אז דער קהלה־סטאַטוט נאָרמירט די רעליגיעזע פרייהייט און די רעכט פון תורה־טרייען יחידים. עס איז אַן ערפרייענדע ער־שיינונג, דאָס א דאַנק דער אנוועזענהייט פון גערער רבי אין ארץ ישראל איז גע־לונגען צו בעזייטיגען די מיסטע געגענ־זאַצען, וואָס האָבען דאָרט געהערשט און ברענגען צו איינהייטליכקייט. דער רעפע־רענט האָט אונטערגעשטראָכען, אז צו ליב די אונגעגרינדעטע פּאָליטישע פער־האַנדלונגען דאַרף יעדער לאַנד אָרגאַני־זאַציע איבערגעלאָזט ווערען א ווייטגע־הענדע זעלבסשטענדיגקייט, דאָך דאַרף מען פעסטשטעלען, דאָס די צוזאַמענאַר־ביים פון די באַזונדערע לאַנד־אָרגאַני־זאַציעס מיט דער וויענער צענטראַלע איז צופרידענשטעלענד.

א בעריכט וועגען דער ארץ ישראל אר־ביים האָט אָבגעגעבען דר. פאַלאַכאַן עהר־מאַן, דער אָרטאָדאָקסישער שול־וועזען אין ארץ ישראל האָט געליטען פון געלד־מאַנגעל. לעצטענס אָבער האָט מען זיך בעמיהט אויסצוצאָהלען די לעהרער דעם פאָלען געהאַלט. די צאָהל שילער פערגרע־סערט זיך.

אין דער דיסקוסיע זענען געמאַכט גע־וואָרען פערשידענע אַנווייזונגען פאַר דער צוקונפטיגער אַרביים. עס זענען בעהאַנ־דעלט געוואָרען פראַגען פון דער יוגענד־בעוועגונג, סאָציאַלער הילף, שומרי שבת, די אָסט־יודן פראַגע אין דייטשלאַנד, די אגודה־פּרעסע א. א. פיל פאָרשלאָגען זענען אונטערגעשטעלט געוואָרען דער גע־וועהלטער פערוואַלטונג צו באַאַרביי־טען. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צונויפ־רופען אין יאָהר תרפ"ח א צווייטען צו־זאַמענפאָהר, וואָס זאָל געניי בעטראַכטען די אַנגעמערקטע פראַגען.

די „אוגאַדא" אין רומעניען.

דער דעפּעשען־אויסטויש צווישען רומענישען אויסערן־מיניסטער טיטולעסקו און ה' רוסיען וואָלף.

לאָנדאָן. (יט"א) דער רומענישער אויסערן־מיניסטער טיטולעסקו האָט איי־בערגעשיקט צום סעקרעטער פון „דזשאַי־נט פאָרייגן קאָמיטע" ה' לוסיען וואָלף א דעפּעשע אין וועלכער ער שרייבט: איך בעשטעטיג דאָס ערהאַלטען פון אייער בריף פון 8־טען יוני אין צוזאַמענ־האַנג מיט אייער ווערטפולער קאָרעספּאָנ־דענץ מיט'ן אויסערן־מיניסטעריום. איך וויל אייך אויך מיטצוטיילען, דאָס דער בריף וועט בעהאַנדעלט ווערען מיט דער נויטיגער אויפמערקזאַמקייט גלייך ווי אַלע אייערע מיטטהיילונגען. גלייכצייטיג בעט איך אייך מיטצוטיילען, דאָס די פער־שטענדיגונג, וואָס די רומענישע רעגי־רונג האָט בעשלאָסען מיט די פאָרשטעה־ער פון דער יודישער בעפעלקערונג און דער [illegible], און די רעגירונג שטרעבט אויפריכטיג צו פערווירקליכען א פאָלקומען שלום צווישען אלע בירגער פון לאַנד".

ה' לוסיען וואָלף האָט אין נאָמען פון „דזשאַינט פאָרייגן קאָמיטע" טעלעגרא־פיש אבגעדאַנקט דעם רומענישען מי־ניסטער און צווישען אַנדערען געשריבען: „מיט גרויס צופרידענקייט האָבען מיר אויפגענומען די ידיעה וועגען דער פער־שטענדיגונג צווישען דער רומענישער רעגירונג און דער יודישער געמיינשאַפט, וואָס גיט די בעסטע גאַראַנטיע פאַר'ן סאָציאַלען פרידען צו וועלכען מיר האָ־בען אלעמאָל געשטרעבט.

א דיסקוסיע וועגען אונגאַרישען אַנטיסעמיטיזם

אין אַמעריקאַנישען אינסטיטוט פאַר פּאָליטיק.

ניו־יאָרק. (יט"א) אין וויליאַמס־טאַון, שטאַאַט מאַסאַטשוסעטס, איז די טעג אָבגעהאַלטען געוואָרען א בעראַטונג פון אַמעריקאַנער אינסטיטוט פאַר פּאָלי־טיק אין וועלכער עס האָבען זיך בעטיי־ליגט מעהר ווי 200 מיטגליעדער פון אינ־סטיטוט, מעהרסטענס אוניווערסיטעטס־פּראָפעסאָרען ווי אויך פאָרשטעהער פון ענגלאַנד, סער אַרמור ווילערס, פאָרשטע־הער פון איטאַליען, גראַף ספאָרצאַ און אלס פאָרשטעהער פון דייטשלאַנד דר. רייננהאָלד. פּראָפ. סעקעסטער האָט אין זיין רעפעראַט „דיקטאַטור געגען דעמאָקראַ־טיע אין אייראָפּא" זיך בעשעפטיגט אויספיהרליך מיט דער פראַגע פון אַנטי־סעמיטיזם אין אונגאַרן. נאָך רעפע־ראַט פון פּראָפ' סעקעסטער האָט גענומען דאָס וואָרט דער פאָרשטעהער פון דער אונגאַרישער געזאַנדשאַפט אין וואַשינג־טאָן, פעלעגי, און האָט זיך בעמיהט צו פערטיידיגען די האַנדלונג פון דער אונ־גאַרישער רעגירונג. די הויפּט־וואָרצלען פון אַנטיסעמיטיזם אין אונגאַרן שטעקען לויט זיין מיינונג אין דער שלעכטער עקאָ־נאָמישער לאַגע פון לאַנד און אויך צוליב דער גרויסער צאָהל יודען אין די פּאָליטי־שע רייהען. רעאַגירענדיג וועגען „נו־מערוס קלאַוזוס", האָט פעלעגי בעהויפּ־טעט, אז דאָס איז נאָר א צייטווייליגער מיטעל, וואָס וועט אַבגעשאַפט ווע־רען, ווי נאָר די ווירטשאַפטליכע בעדינ־גונגען וועלען זיך בעסערען. דער אַנטי־סעמיטיזם אין אונגאַרן האָט געענדערט פעלעגי, איז אַן איבערגעהענדע ערשיי־נונג און וועט מיט דער צייט פערשווינ־דען.

וועגען אַנ'אויסשטעלונג פון מאַקס ליבערמאַנ'ס ווערק אין פאַריז.

פאַריז. (יט"א) די רעאַקציאָנערע פראַנצויזישע צייטונג „אַקציאָן פראַנ־סעז" טיילט מיט, אז דער בילדונגס־מי־ניסטער הערריאָ האָט ערלויבט איינצואָרד־נען אין פאַריז אין די זאַלען פון לוּווער אַנ'אויסשטעלונג פון פּראָפ. מאַקס לי־בערמאַנ'ס ווערק. די ראַיאַליסטישע צייַ־טונג טרעט שאַרף אַרויס געגען דעם פּראָ־יעקט און דערמאַנט, אז ליבערמאַן האָט אין אַנהויב פון קריג אונטערגעשריבען דעם בעקאַנטען מאַניפעסט פון די דייט־שע אינטעלעקטועלען.

דער ראַט פון נאַציאָנאַלען מוזעאום זאָל זיך האָבען אויך אַרויסגעזאָגט געגען דער געפּלאַנטער אויסשטעלונג, דאָך אָבער וועט די אויסשטעלונג איינגעאָרדי־נעט ווערען.

א טאַנץ־שולע איז א קייזערליכער פּאַלאַץ, וועלכע היילט קראַנקע נשמות.

א קייזערליכער פּאַלאַץ, אין וועלכען עס האָבען יאָהר־הונדערטער גאַלאַנטער גע־זעלשאַפטען און געוועלטיגען די קייס־רים פון עסטרייך־אונגאַרן איז איצט איי־נגעפילט מיט מענער און פרויען פון גוי־דינגסטען אַזוי גוט ווי פון העכסטען ראַנג, וועלכע היילען זייערע צערודערטע נערווען דורך דער קונסט פון טאַנצען.

דער פּאַלאַץ, וועלכער דינט איצט אלס טאַנץ־שולע פאַר גייסטיג שוואַכע מענ־שען איז דער בעריהמטער ווינער „לוכטענבערג שלאָס", וועלכער געפינט זיך דרייסיג מייל פון ווין. די טאַנץ־שולע, וועלכע געפינט זיך דאָרט איז די איינציגע פון דעם מין אין דער וועלט און איז אויך די איינציגע טאַנץ־שולע אין דער וועלט, וואָס גיט איהרע לעק־ציעס אין א קייזערליכען פּאַלאַץ.

דער „לוכטענבערג־שלאָס" איז גע־בויט געוואָרען צום סוף פון דעם [illegible] יאָהר־הונדערט, אָבער ווען די טערקען האָבען שפּעטער בעלאַגערט די עסטרייכי־שע הויפּט־שטאָדט, איז דער פּאַלאַץ [illegible] ווען די טערקען זענען פערטריבען געוואָ־רען פון ווין, איז ער איבערגעבויט גע־וואָרען, און איז זינט דאַן געווען דער צענטער פון די בעריהמטע עסטרייכישע און אונגאַרישע יעגער. דאָרט אין דעם פּאַלאַץ פלעגען אלע געזעלשאַפט קעפּ פון דער קייזערליכער האַבסבורג דינאַסטיע (ביז דעם טויט פון דער עסטרייכיש־אונ־גאַרישער קייזערין מאַריאַ טערעזאַ) זיך פערזאַמלען צו פראַווען זייערע הוליאַנ־קעס, ביי וועלכע מוזיק האָט געשפּילט און די בעריהמטע געסט האָבען געטאַנצט און דעם זאַל וואו די טאַנץ לעקציעס ווע־רען איצט געגעבען, איז אַבגעהאַלטען גע־וואָרען די היסטאָרישע קאָנפערענץ, אויף וועלכער מאַריאַ טערעזאַ איז געקרוינט געוואָרען אלס קייזערין און אין דעם זאַל האָט דער בעריהמטער עסטרייכישער דיכטער מעטאַסטאַסיאָ פערפאַסט זיין ערשטע פּיעסע וועגען דעם בינעווי־שען לעבען, און וועלכען מאַריאַ־טערעזיא אליין האָט געשפּילט די הויפּט־ראָלע. דער פּאַלאַץ איז אַרומגערינגעלט מיט וועלדער, לאַנקעס, בלומען־גערטנער און טייכלעך און ווערט בעטראַכט אלס דער שענסטער ווינקעל אין עסטרייך.

די טאַנץ־שולע, וועלכע געפינט זיך אין דעם היסטאָרישען פּאַלאַץ איז ווי שוין אויבען געזאָגט, די איינציגע פון דעם מין אין דער וועלט, ווייל די מעטאָ־דען לויט וועלכע זי לערנט איהרע שי־לער טאַנצען, זענען רעוואָלוציאָנערע. ווי בעוואוסט, האָט יעדע שולע אַן'אַלגעמיי־נע לערן מעטאָדע, דאָס הייסט, אז מען לערנט די שילער טאַנצען געוויסע טענץ וואָס זענען פאַר זיי צוגעגרייט געוואָרען פון א בעריהמטען טאַנץ־מייסטער. אין דער ליכטענבערג שולע זענען אָבער ניש־טאָ קיין צוגעגרייטע טענץ. נאָר יעדער שילער ווערט אויפגעפאָדערט אויסצו־פראַקטיצירען זיינע אייגענע טריט פאַר א טאַנץ, וואָס זאָל זיך צופּאַסען צו דער מוזיק און וועלכער זאָל אין דערזעלבער צייט אויסדריקען זיינע געפיהלען.

אויף אזא אופן קריגט דער שילער א מעגליכקייט צו פערטיפען זיך אין מו־זיק און צו שאַפען זיין אייגענעם טאַנץ, וואָס ער דאַרף צופּאַסען. דער ראַ־בער סיסטעם איז ספּעציעל אויסגעאַרבייט געוואָרען פאַר מענשען, וועלכע זענען גייסטיג שוואַך אָדער נערוועז און לעבען און אזוי ווי די עסטרייכער זענען מענשען וואָס קאָנען הוליען און זיך לוסטיג מאַכען וואָס זייערע הערצער זענען באמת פער־קלעמט און זייערע נערווען צעריסען (ספּעציעל איז דאָס דער פאַל זינט דער וועלט מלחמה), האָט די שולע בעווי־זען אויפצוטאָן וואונדער. היילענדיג קראַנ־קע נשמות דורך דעם קלאַנג פון מוזיק און דורך דער פּאָעטישקייט פון דעם טאַנץ.

ניט קוקענדיג דערויף, וואָס די שו־לע איז ניט פראָגראַמירט צו ענט־וויקלען פּראָפעסיאָנעלע טענצער, געפינען זיך פינדעסטוועגען ניט צום האַרצען דערפון וואָס איינ שילער אָדער מעהר ענדיגען זייערע קורסען און ווערען בערימט אלס פּראָפעסיאָנעלע טענצער.

די שולע איז פּאָפּולער איבער גאַנץ עסטרייך און מענער און פרויען קומען אהין זיך לערנען, ווייל זיי ווילען דויפּ־טעליך געניסען פון דער ראָמאַנטישער שענהייט אין וועלכער דער פּאַלאַץ איז איינגעהילט.

ביים אַריינגעהען ווערען זיי אָבער אונ־טערזוכט פון דאָקטוירים און צו זייער גייסטיגער צושטאַנד איז א געזונדער צי ניט ווערען זיי יעדענפאַלס אַריינגעלאַ־זען. אויף אזא אופן ווייסט כמעט קיינער פון די שילער ניט, אז זיי זענען גייס־טיג קראַנק.

ניט נאָר לערנט מען די שילער פון יענער שולע ווי אזוי צו פערפאַסען זייע־רע אייגענע טענץ, נאָר זיי שטודירען אויך די געשיכטע פון מוזיק און ווי אזוי צו מאַכען מוזיקאַלישע אינסטרומענטען. מאַנכע פון די שילער לערנען זיך אויך שרייבען זייערע אייגענע מוזיקאַלישע קאָמפּאָזיציעס. די פּראַכטפולע נאַטור סביבה אין וועלכער דער פּאַלאַץ געפינט זיך, און די מילדע מוזיק צו וועלכער זיי דאַר־פען אליין צופּאַסען א טאַנץ, וועלכען זיי בעטראַכטען אַלס דעם שענסטען און בעסטען, דאָס אַלעס ווירקט אזוי אויף די שילער, אז זייערע נערווען ווערען בע־רוהיגט און זיי קריגען א שענערען בע־גריף וועגען דעם לעבען.

דער ערפאָלג פון דער ווילנער טרופּע אין לעמבערג.

לעמבערג. (יט"א) די ווילנער טרו־פּע, וועלכע איז געקומען פון רומעניען, שפּילט איצט אין לעמבערג אין זאַל פון שטאַדטישען טעאַטער „[illegible]". אין אַנסאַמבל בעטייליגען זיך צווישען אַנדערע דוד הערמאַן, אברהם מאָרעווסקי, יע־קב ווייסליץ, מרים אָרלעסקאַ און פיל אַנ־דערע. די פאָרשטעלונגען פון דער ווילנער טרופּע האָבען אין לעמבערג א גרויסען ערפאָלג. די פּרעמיערע פון „נסיון" פון יעקב פּרענקער האָט אַרויסגערופען גרויס בעגייסטערונג ביים יודישען און ניט־יודישען טעאַטער פּובליקום. אויך דער לעמבערגער וואָיעוואָדע, וועלכער איז געווען אַנוועזענד ביי דער פאָרשטעלונג האָט גראַטולירט די יודען צום גוטען טעאַטער.

עס ווערען אין לעמבערג געמאַכט אלע צוגרייטונגען, אז די „ווילנער" זאָלען זיך דאָרט בעזעצען אויף שטענדיג.

בעשטעטיגט דעם אורטייל אויף דער באַנדיטען־באַנדע אין ארץ־ישראל.

ירושלים. (יט"א) דער העכסטער געריכט פון ארץ ישראל האָט בעשטע־טיגט דעם אורטייל, וואָס איז נוגע די באַנדיטען, וועלכע האָבען אין חודש מאי בעפאַלען און בערויבט דעם ענגליקאַני־שען בישאָף אין ירושלים דר. [illegible] ווען ער איז געפאָהרען אין אַ'אויטאָ פון ירושלים. צוויי מיטגליעדער פון דער באַנדע זענען פער'משפט געוואָרען צום טויט און דער דריטער אויף 15 יאָהר שווערע תפיסה.

דאָס געריכט האָט פער'משפט צו בע־צאָהלען 250 פונט ענטשעדיגונג דער אַלמנה פון שאָפער, וואָס איז בעת'ן אָנ־פאַל דער'הרג'ט געוואָרען.

גאָלד, בלוט און פרויען.

א ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבער־לעבענישען און ליידענשאַפטען.

(93־טע פאָרזעצונג.)

— שלאָמע ראַדעצקי? — האָט אַרטור איבערגעפרעגט און א פינסטערע וואָלקען האָט זיך בעוויזען אויף זיין געזיכט. ווען איהר וואוינט אין שלאָס ראַ־דעצקי, איז אייך געוויס בעקאַנט דער גראַף מאַקס ראַדעצקי.

— גאַנץ געוויס! — ער איז מיינער א פערוואַנדטער — האָט נאַגי גע־ענטפערט.

אַרטור האָט זיך פערטראַכט. ווען נאַגי וואוינט צוזאַמען מיט מאַקס'ען און איז זיינער א פערוואַנדטער, ווייס ער דאָך געוויס פון אלע אינטריגעס און אומפערטרעגליכקייטען, וועלכע זענען פאָרגעקומען צווישען איהם און גראַף ראַ־דעצקי. אַרטור איז געוואָרען מיסטעריאָזיש. ער האָט אָנגעהויבען מורא צו האָבען פאַר זיין גאַסט און האָט געוואָלט איהם אויספּראָבירען.

— האָט אייך גראַף ראַדעצקי גאָרנישט דערצעהלט וועגען מיר?

— ער האָט מיר גאָרנישט געזאָגט קיין וואָרט פון אייך — האָט נאַגי פרעך געענטפערט — מיר רעדען אין אַלגעמיין זעהר ווייניג. איך בין מיט איהם אפילו א ביסעל צעקריגט, ווייל ער איז שטאָלץ און ווילד.

אַרטור האָט געקוקט דעם גאַסט גלייך אין די אויגען אַריין. ער האָט געוואָלט אויסשטודירען יעדע מינע און דעם אויסדרוק אויף זיין געזיכט. נאַגי האָט אָבער געוואוסט זיך אזוי צו פערשטעלען, אז אַרטור האָט נישט געקענט לייענען פון זיין געזיכט, וואָס עס טוט זיך ביי איהם אין האַרצען. זיי האָבען אַרומגערעדט נאָך א געוויסע צייט. אַרטור האָט געגעבען צו פערשטעהן זיין גאַסט, אז ער האָט זעהר ווייניג צייט, ער מוז באַלד אַוועקפאָהרען. נאַגי האָט געמוזט נעמען אַבשיד און אַוועקגעהן.

— איך מוז זיין בעקאַנט מיט דעם ראַזיגען באַראָן — האָט אַרטור געזאָגט צו זיך אַליין, ווען נאַגי איז אַרויסגעגאַנגען פון זיין צימער — אפשר וועל איך דורך איהם געוואָהר ווערען, ווי אַזוי איך בין געקומען אין טורמע פון משפּט; איך בין אפילו איבערצייגט, אז מאַקס האָט מיך אַהינגעשיקט. איך בין אָבער נישט זיכער, אז ער האָט עס געטאָן. איך האָב נישט קיין בעווייזען. ווען איך זאָל האָבען בעווייזען, וואָלט איך איהם געקענט איינקלאַגען.

זיין דינער איז אַריינגעקומען און האָט געמעלדעט:

— אלץ איז פערטיג! אייער קאַרעטע איז שוין גרייט אַבצופאָהרען.

אַרטור האָט צונויפגעלעגט נאָך איינינגע קלייניגקייטען, האָט נאָך געגעבען איינינגע בעפעהלען זיינע דינער און אין א שעה אַרום איז ער שוין געפאָהרען אויפ'ן גרויסען טראַקט קיין בודאַפּעשט.

נאַגי איז געוועזען אויסער זיך, ווען ער איז אַרויסגעגאַנגען פון אַרטור'ן, ביי איהם אין צימער האָט ער זיך געמוזט איינהאַלטען, זיך פערשטעלען, אין דרויסען אָבער האָט ער אַרויסגעפּלאַצט.

— נו, מיין ליבער באַראָן, — האָט ער אויסגערופען, — דאָסמאָל ביזטו נישט אַריינגעפאַלען אין נעץ, וועלכען איך האָב פאַר דיר אויסגעשפּרייט. עס וועט דיר אָבער גאָרנישט העלפען, דו וועסט זיך נישט אַרויסדרעהען פון מיר. עס איז אפשר פיל בעסער, וואָס דו ביסט נישט געגאַנגען מיט מיר אויף יאַגד. עס וואָלט דיך דאָרט געטראָפען אַ'אומגליק און די גאַנצע וועלט וואָלט דיך בעדויערט און בעטרויערט. דאָס טויג מיר גאָרנישט. דו דאַרפסט ווערען גע־שענדעט און דערנידעריגט. דיין נאָמען דאַרף ווערען צושאַנדעט אין דער גאַנצער געגענד. דו מוזט שטאַרבען, שטאָלצער באַראָן, ווי א מערדער און א פערברע־כער. אין דעם טאָג, וואָס דו וועסט שטאַרבען מיט א שרעקליכען טויט, וועט מאַקס פון ראַדעצקי הייראַטען צלאַוויראַ'ן.

ער איז אַוועקגעפאָהרען אין שלאָס ראַדעצקי, איז אַריינגעגאַנגען אין זיין צימער און זיך געזעצט שרייבען. ווען ער האָט בעענדיגט, איז ער געגאַנגען צו דער גרעפין ראַדעצקי און האָט איהר געוויזען, וואָס ער האָט אָנגעשריבען.

— לייענט נאָר, גרעפין, וואָס איך האָב אָנגעשריבען.

די גרעפין האָט איבערגעלייענט דעם בריף, וואָס נאַגי האָט איהר געגעבען, און איהר געזיכט איז געוואָרען בלייך און בעדעקט מיט אלע פאַרבען. איהרע הענט האָבען אָנגעהויבען צו ציטערען און דער בריף איז איהר אַרויסגע־פאַלען פון די הענט אויף דער ערד אַראָפּ.

— נאַגי! — האָט זי אויסגערופען — איך האָס דעם באַראָן ווי דעם טויט. איך וויל, ער זאָל שטאַרבען. אָבער איך ציטער, ווען איך טראַכט, ווי שרעקליך דער דאָזיגער פּלאַן איז.

— דאָס פערשטעה איך נישט! וואָס האָבען מיר דאָ צו ציטערען? דער באַראָן איז אונזער גרעסטער פיינד. ער מוז פערשוואונדען! ער מוז שטאַרבען אליין, לאָז ער שטאַרבען אויף דעם שרעקליכסטען אָרט, וואָס עס קען נאָר זיין.

— דו פערשטעהסט מיך נישט, נאַגי! איך האָב נישט מורא פאַר איהם. איך האָב נאָר מורא פאַר דעם שרעקליכען פּלאַן, וואָס דו האָסט געמאַכט. דו ווייסט נישט ווי איך האָב מורא פאַר יעדען שטאַלצען פּלאַן. די אינטריגע איז א שווערד, וואָס האָט א שאַרף פון ביידע זייטען, קוים דערגרייכט מען נישט דעם פיינד, פערוואונדעט מען זיך אליין.

— מיינט איהר, גרעפין, אז איך ווייס נישט, ווי אזוי צו זיין פאָרזיכטיג? — האָט נאַגי אויסגערופען — קוקט אייך נאָר גוט צו צום בריף, וועט איהר זעהן, אז איך האָב מיך אפילו נישט אונטערגעשריבען. דער מענש וועט שוין וויסען וואָס איך פערלאַנג פון איהם. ער וועט שוין טון אלץ, וואָס איך וויל, ווייל ער איז ביי מיר אין די הענט. איהר ווייסט דאָך, גרעפין, אז איך האָב עטליכע אזעלכע מענשען, וועלכע שפּילען פאַר מיר, טאַנצען פאַר מיר און מוזען אלץ טון, וואָס איך הייס זיי.

די גרעפין האָט איהם א קוק־געטאָן גלייך אין די אויגען אַריין און איז געוואָרען בלייך ווי קאַלך. זי האָט פערשטאַנען דעם ווינק, וואָס נאַגי האָט איהר געגעבען. זי איז אליין אויך נישט מעהר, ווי א מאַשין אין זיינע הענט, זי מוז אויך שפּילען און טאַנצען, ווי ער הייסט זי.

— איך שיק באַלד אַוועק דעם בריף דורך א מענש — האָט נאַגי ווייטער געזאָגט — מיר מוזען זעהן, אז די פריינדשאַפט צווישען שלאָס ראַדעצקי און שלאָס טאַקי זאָל ווערען שטאַרקער. ניט נאָר מאַקס דאַרף יעדען טאָג מאַכען א וויזיט אין שלאָס טאַקי, נאָר איהר אליין גרעפין, מוזט זעהן, אז איהר זאָלט זיך יעדען טאָג בעגעגענען מיט דער גרעפין טאַקי. עס איז דער לי־בער זומער, מען מאַכט זעהר אָפט שפּאַצירען, מען קען זיך בעגעגענען ערגיץ אויפ'ן פעלד, אין וואַלד אָדער ערגיץ אויף א וועג. מען בעגריסט זיך, מען רעדט זיך צונויף, מען ווערט בעפריינדעט און מען לאַדעט איין איינע די אַנדערע צו זיך.

— דו האָסט רעכט, נאַגי, איך וועל טון אלץ, וואָס דו פערשטעהסט, אז עס איז נויטיג צו אונזער גליק.

— ווען איהר וועט טון אלץ, וואָס איך ראָט אייך, וועט אלץ זיין גוט.

— עס וועט געוויס זיין גוט. ווען עס וועט זיך אָבער אויסלאָזען שלעכט? — האָט די גרעפין געזיפצט.

— רעדט עס נישט, גרעפין! ווען מיר וועלען זיך פערהייראַטען, וועט איהר זיך איבערצייגען, ווי שטאַרק איך האָב אייך ליב, ווען איהר וועט איינזעהן, ווי גליקליך מיר וועלען זיין צוזאַמען — דאַן וועט איהר מעהר נישט רעדען אזעלכע רייד.

(פאָרזעצונג קומט.)

לאדזשער כראניק.

פערזענליכעס.

(ג) דער געוועזענער שולער פון דער לאדזשער יודישער גימנאזיע, ה' אריה יעקב שטערנפעלד האט אין נאנסי (פראנקרייך) געענדיגט דאס פאליטעכ-ניקום און בעקומען דעם טיטעל פון אינ-זשעניער פון מאשינען-בוי. ה' שטערנ-פעלד האט שוין געמאכט מעהרערע ער-פינדונגען פון מאשינען, פאר וועלכע ער האט בעקומען איינינע אויסצייכנונגען.

פון „ירדניה".

מארגען קומט פאר אין דער ציוניס-טישער יוגענד-ארגאניזאציע „ירדניה" פעטריקאווער 36 א רעפעראט א. ד. ט. „די אונרעגולירטע ערציהונג פון דער יודישער יוגענד". עס רעפערירט דער חבר פלאטאו. איינגאנג פריי. אנפאנג פינקטליך 7 אוונד.

הירשבערג'ס פלאן פון א טעקסטיל-אינדוסטרי אין א"י ווערט רעאליזירט

דער פלאן פון'ם אינזשעניער פון א טעקסטיל-אינדוסטריע אין א"י ה' הירש-בערג דורכ'ן גרינדען פון א „בוימוואל-שפינער און וועבער קאמפ. אקציען - גע-זעלשאפט" מיט א גרונד-קאפיטאל פון 380,600 פונט, טרעט איצט ארײן אין זיין רעאליזירונגס-פאזע.

ביז איצט האבען שוין זייער אנטייל אין דער אקציען-געזעלשאפט א רייה בעדייטענדע לאדזשער יודישע אינדוסטריע-לער, צווישען זיי: אשר קאהן, טוביה ביאלער, וואלף זייבערט, ווינדמאן און אנדערע.

דער אנטייל פון די לאדזשער בעקאנטע אינדוסטריעלער איז א גאראנטיע, אז דער פלאן וועט בקרוב קענען רעאליזירט ווערען.

קאלישער סוחר אנגעזעצט און בע-שווינדעלט א לאדזשער באנק.

(ז) אין די לאדזשער סוחר'ישע קרייזען האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע דאס פלוצלינגע פערשוואונדען פון דעם רייכען קאלישער מיהלען-בעזיצער ה' פלאטקאוויטש.

פלאטקאוויטש האט ווי ס'ווייזט זיך ארויס שוין זייט א לענגערער צייט זיך בעגרייט צו אנטלויפען, ווייל די לעצטע צייט האט ער גענומען מעהר ביי די פארשיידענע באנקען אויף פיקטיווע וועקסלען און פאלשע קוויטען און דאס מעהל פערקויפט פאר גוט געלד.

דער אויספארשונגס-אמט האט אונ-טערגענומען א ענערגישע אויספארשונג.

צווישען די געליטענע בעפינט זיך אויך איינע פון די גרעסטע לאדזשער באנק.

ארטיסט קעסלער אויף א בעזוך אין „לאדזשער טאגעבלאט".

אינטערוויאו מיט קעסלער'ן וועגען מצב פון דער צוקונפט פון יודישען טעאטער אין אמעריקא און פוילען.

ווי בעקאנט וועלט איצט אין פוילען דער בעריהמטער טעאטער-אונטערנעה-מער פון ניו-יארק ה' קעסלער. געקומען איז ה' קעסלער בעקומען מיט א'ן אויטא קיין לאדז פון ווארשא וואו ער האט לעצ-טענס געגעבען עטליכע פארשטעלונגען אין קאמינסקי'ס טעאטער, וואס זענען ארויס מיט גרויס ערפאלג. ה' קעסלער האט ביי געלעגענהייט געמאכט א בעזוך אין רעד. „לאדזשער טאגעבלאט", וואו ער האט זיך מיט אונז אין א לענגערע גע-שפרעך געטיילט מיט זיינע איינדרוי-קען אין פוילען.

דער איינציגער צוועק פון ה' קעס-לער'ס בעזוך אין לאדז איז געווען צו בע-זוכען דאס קבר פון זיין פריינד און לעהרער, ביי וועמען קעסלער האט צום ערשטען מאל אויפגעטרעטען אויף דער בינע ז. פיינמאן ז"ל.

מיר פרעגען דעם חשוב'ען גאסט מכח זיינע איינדריקען אין פוילען, אויף וואס ה' קעסלער ענטפערט זעהר גערן:

— איך מוז ארויס פון האגען וועהר א געוויסען אונגערעכט. עס איז א ווארמע יי-דישע אטמאספערע בין אונז, עס איז פארהאן א ראנקאנער פאבליקום, וואס שעצט און ליבט דעם גוטען יודישען ארטיסט און מען פלעגט זיך דא טאקע אין חמימות.

אמעריקא איז מיטל און עס בין אונז אין ניו-יארק און שוין נאך, נאך אמעריקא און עס און לאנדאן, וואוהין איך קלויב זיך איצט מיט מיין טרופע. דארט שפילט מען זיך מיט יודיש און אין יודישען טעאטער קומט מען בגנבה, מען זאגט חלילה גישט ווייסען, אז מען איז געווען אין יודישען טעאטער.

— ווי איז די לאגע פון יודישען טעא-טער אין אמעריקא?

— דאס יודישע טעאטער אין אמערי-קא לעבט איצט איבער א קריזיס. מיר האבען אין אמעריקא 32 יודישע טעא-טערן, דערפון אין ניו-יארק גופא 12. די פערקוועטש אין די אלע טעאטערן ווערט אבער האט אמאל שוואכער צוליב'ן אבי-שטעלען פון דער עמיגראציע אין א מזל חוץ זיך מיט פערמאלען.

פון די 32 יודישע טעאטערן אין אמע-ריקא האבען אין פאריגען יאהר בלויז 2 גוט פראספערירט. די איבעריגע האבען געמאכט שלעכטע געשעפטען. געגאנגען צו זאגען, אז זיי האבען געהאט א דעפיציט פון 3 מיליאן דאלאר!

מהאי טעמא האב איך פערקויפט מיין טעאטער און איך וועל שפילען עטליכע חדשים אין לאנדאנער „פאוויליאן טעא-טער". אין מיין טרופע האב איך אויך אנגאזשירט ארטיסטען פון פוילען. די פארטרייען רות רעגע און גראסבערג, פעל-גושטיין, לעווין פון ווארשא.

צוב זאגען שוין א מזל גוטע ארטיסטען אויך פון אמעריקא קיין אייראפא, ווי פאטאצקא, בארטאטאו, זשאלאוואסקי א.א. און מאכען צוליב דעם זעלבען מעם.

— ווי אזוי אייער מיינונג וועגען דער צוקונפט פון יודישען טעאטער אין פוי-לען?

— איך גלויב אין דער צוקונפט פון יודישען טעאטער ביי אייך. דער באדארף אין א גוטער אין וועט זיך נאך געפינען דער געהערינע אונטערנעהמער, וואס זאל פינאנסירען א טעאטער וועט עס האבען א קיום.

א גאראנטיע פאר'ן ערפאלג פון א גוט טעאטער זעהט ה' קעסלער דערין, וואס דערזעלבער אונטערנעהמער זאל פארא-לעל מיט ווארשא אויך גרינדען א יו-דיש טעאטער אין לאדז, א גוט טעאטער אין דערצו א גוט טעאטער וואלט זיך נאכ'ן בכבוד'יג אויסגעהאלטען.

אויף דער פראגע ווי פערשטעהט דער ה' קעסלער דעם אויסדרוק „א גוט טעא-טער", ערקלערט אונזער געערטער אונ-טערהאלטער, אז פון א ריין דראמאטיש טעאטער קען קיין רייה נישט זיין. דאס דראמאטישע טעאטער אין דער גאנצער וועלט לעבט איצט איבער א שווערען קריזיס. פערפאלען מיר לעבען אין אזא צייט. דער עולם וויל אין טעאטער זיך צו אמוזירען, צו לאכען, און פרעהען זיך און ער געהט נישט גערן אויף בלויז דראמע, מען מיז דעריבער האט טעאטער אזוי לעבעדיג אוועקשטעלען, אז דער עולם זאל נעהן דערין פערשטעהט זיך, אז דאס געביט פון דראמע, מוז פערגעה-מען זיין געהעריג ארט ווי ס'פאסט פאר א טעאטער, וואס וויל דינען דער קונסט.

און איך גלויב זאגט ה' קעסלער, אז אויך דער אונטערנעהמער וועט זיך מיט דער צייט דא געפינען. דאס טעאטער איז א לעבענס-נויטווענדיגקייט און אלס אנעלכעם מוז עס און וועט עקזיסטירען.

נאך א לענגערען שמועס געזעגענען מיר זיך מיט'ן חשוב'ען גאסט און ווינשען איהם א גליקליכע רייזע, בעדויערנדיג, וואס מיר האבען נים די געלעגענהייט איהם צו זעהן ביי זיך אין לאדז אויף דער בינע, דערויף פערזיכערט אונז דער גאסט, אז אין קומענדיגען יאהר וועט ער בעזוכען נאכאמאל פוילען און דאן וועט ער זיכער געבען איינינע גאסטשפי-לען אין לאדז.

היינט א שטרייק פון די שעכט-הויז ארבייטער.

ווי בעקאנט פיהרען שוין זייט א לענגערע צייט די ארבייטער פון שעכ-טישען שעכט-הויז א אקציע פאר א לוין-הוספה. צוליב דעם, וואס די דעלעגאציע, וואס די ארבייטער האבען געשיקט קיין ווארשא האט קיין שום רעזולטאט נישט דערגרייכט, האבען די ארבייטער אויף זייער געהעלטענער פערזאמלונג בע-שלאסען צו ערקלערען אויף היינט א פראטעסט-שטרייק אין אלע שטעטישע שעכט-הייזער.

וויפיל נייע מורה-הוראה'ס דארף לאדז האבען?

(הינטער די קוליסען פון דער קהלה-שטוב).

(ג) צוליב דעם, וואס דער וואקאנציע-פעזאן אין אונזער קהלה-שטוב וועט זיך פארמעל בקרוב ענדיגען, פראגט מען זיך שוין ארום אין די היגע ארטאדאק-סישע גרופירונגען, וועלכע „ארבייטען" און „ווירקען" אין לאדזשער יודישען קהלה לעבען, מיט פלענער און פארשלאגען אונטערצונעמען א נייע רבנים-קאמפאניע אין אונזער שטאט. די גערער, אלעקסאנ-דערער, סאכאטשאווער, אסטראווצער און כמעליקאווער חסידים האבען, נעמ-ליך, בדעה ארויסצוטרעטען מיט פארע-רונגען צו דער קהלה-פערוואלטונג צו אנגאזשירען נייע מאטאמאטישע מורי-הוראה'ס, און מען שמועסט שטארק, אז עס ווערען שוין צוגעגרייט פאלגענדע קאנדידאטען:

הרב ר' הערצל הארצשטארק (מזרחי-אגודה), הרב ר' זעליג ראזענשטיין (אס-טראווצער), הרב ר' אליעזר אומשע טייזעל (איינגיקעל פון הרב הגאון ר' אלי' חיים מייזעל זצ"ל), הרב ר' שלמה יצחק-כאוימש (סטריקאווער), הרב ר' לייבוש וויקסעלפיש (גערער), הרב ר' אברהם סילמאן (ברודער פון גערער רבי), הרב ר' שמואל קנאפ (גערער), הרב ר' שלום ברוך (איידעם פון הרב טאלדמאן ז"ל), הרב ר' יוחנן ליפשיץ (איידעם פון הרב טענאל), הרב הירש פישהאף (איידעם פון הרב ווייגאפט), הרב אבא נטע קופער (אלעקסאנדערער), הרב ר' אלי' פליישהאקער (אלעקסאנ-דערער), (הרב ר' יעקב אהרן (אלעק-סאנדערער), הרב ר' יעקב דוד ווייסעל-זאן (גערער), הרב ר' אהרן באראנשטיין (סאכאטשאווער), הרב ר' פינטשע לוי-ריא (גערער), הרב ר' נחמן זעליוועקער (ראדאמסקער), הרב ר' פישעל ראבינאו-וויטש (גערער), הרב ר' מאירל'ל סמו-דענטקאווסקי (סטריקאווער), הרב ר' העניך זילבערשטיין (גערער) און נאך ווייטער וויפיל נאך.

ווי מיר דערוויסען זיך אבער דארף די קהלה צוערשט פעסטשטעלען צי עס איז בכלל נויטיג נייע מורי הוראה'ס און וויפיל עס איז נויטיג. ערשט נאך דעם דארף פערעפענטליכט ווערען א קאנ-קורס. מען פערזיכערט אונז פון קאמ-פעטענטע קוועלען, אז להבא וועלען אין לאדז צוגענומען ווערען ס"ה 2 נייע עטא-טאטע רבנים, הגם צום קאנקורס זענען גרייט זיך צוצושטעלען אהן עין-הרע ביי 200 מורי הוראה'ס.

הכלל, לאדז האט נאך עפעס צו ערווארטען...

לאדז גרייט זיך צו וואהלען.

אלס וואהל-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען ריכטער זאבאראווסקי.

אופי'ן יסוד פון א פעראארדנונג פון דער וואיעוואדזטווא, האט דער פרע-זעס פון לאדזשער קרייז-געריכט ה' כט. בעלושעווסקי. געלכטען בעשטימט אלס הויפט-וואהל קאמיסאר דעם ריכטער זאבאראווסקי און איהם בעפאלמעכטיגט צו שאפען א הויפט-וואהל קאמיסיע, און וועלכער עס וועלען אריינגעהן לויט'ן נייעם וואהל-רעגולאמין 7 מיטגלידער צוזאמען מיט'ן פארזיצער. 2 מיטגלי-דער בעשטימט דער קאמיסאר, 2 דעלע-גירט דער מאגיסטראט און 2 די וואי-יעוואדזטווא. ה' זאבאראווסקי האט די נאמינאציע אנגענומען און דערויף בעשטימט אלס מיטגלידער פון דער וואהל-קאמיסיע די ריכטער פון קרייז-געריכט ה' קארווין קאראטקעוויטש און ה' שווידערסקי. דער מאגיסטראט און די וואיעוואדזטווא וועלען אין דער קאמיסיע א האט די צוויי מיטגלידער אויך צו צוויי שטעל-פערטרעטער.

היינט זאל פארקומען די ערשטע קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער הויפט וואהל-קאמיסיע. אויף דער דאזי-גער זיצונג זאל אויך ארויסגעגעבען ווערען די איינטיילונג פון דער שטאט אין וואהל-ראיאנען. לויט דער צאהל וואהל-ראיאנען וועלען געשאפען ווערען וואהל-קאמיסיעס. אין די נאהענטסטע טעג זאל פערעפענטליכט ווערען דער צוזאמענשטעל פון די דאזיגע קאמי-סיעס, ווי אויך דער וואהל-קאלענדאר, וואריטשאווסקי צי די הויזער-בעזיצער וועלען ענטגעגען נייע רשימות, וואס וועלען דינען פאר'ן צונויפשטעלען די וואהל-ליסטעס.

די רשימות וועלען דאן קאנטראלירט ווערען דורך די פאליציי - קאמיסאריא-טען און דורך דעם וואהל-רעפעראט בײם מאגיסטראט, וואס וועט די ליס-טעס צונויפשטעלען לויט די וואהל-ראיאנען. דערויף וועלען די ליסטעס אויסגעשטעלט ווערען אין די וואהל-ביוראס, וואו די וועהלער וועלען קענען קאנטראלירען צי זייערע נעמען זענען פארהאן אין די ליסטעס אין וועלען קענען אין משך פון 10 טעג רעקלאמירען.

פאר'ן כארטירען די וואהל-ליסטעס וועט דער מאגיסטראט אנגאזשירען אצ'-ערך ביז 200 פערזאן.

ווי מען רעכנט אז וועלען אין לאדז זיין בערך 300 טויזענד וואהל-בערעכטיג-טע. די שטאט וועט דעריבער צוטיילט ווערען אויף אצ'ערך 100 וואהל-ראיאנען צו 3—4 טויזענד פערזאן אין יעדען ראי-יאן. דער גאנצער שטאט-ראט וועט בע-שטעהן פון 75 ראטמענער.

הכנות צו די וואהלען.

צוליב דעם, וואס די היגע ציוניסטישע פיהרער פאהרען איצט אויפ'ן 15. ציוי-ניסטישען קאנגרעס, וועט די וואהל-אק-ציע פון דער ציוניסטישער פארטיי זיך צוהויבען ערשט מיט אצ'ערך 2 וואכען שפעטער. די אנדערע יודישע פארטייען וועלען שוין די נאהענטסטע טעג אפהאל-טען זיצונגען, וועגען אנהויבען די וואהל אקציע. ווי ס'איז צו ערווארטען, וועט אויך אין לאדז אויפ'ן מוסטער פון די אנדערע גרויסע שטעט אין פוילען, גע-שאפען ווערען א יודיש נאציאנאלער בלאק.

זיצונג פון עלטעסטע שטאט-ראט

עס ווערען געמאכט הכנות צונויפצו-רופען א זיצונג פון עלטעסטע שטאט-ראט אויפ'ן 15. סעפטעמבער. די פינאנץ-קאמיסיע פון שטאט-ראט וועט נאך פריהער זיך איצט אויף ארלויב און איז מאליען, זאל צו דעם צוועק שוין אין די נאהענטסטע טעג צוריקקומען פון זיין ארלויב.

—o—

75 יעהריגער יובילעאום פון דער אקציען-געזעלש. „פרידריך פולס".

דעם 6-טען ד. ח. האט די בעריהמ-טע פוילישע פירמע די אקציען-געזעל-שאפט פרידריך פולס געפייערט איהר 75-יעהריגען יובילעאום. פירמע פולס געהער צו די עלטסטע פוילישע פירמעס. אין 1852 האט דער אינדוסטריעלער פ. פולס בעגרינדעט די אונטערנעהמונג פון כעמישע פרעפאראטען און בעזונ-דערס קאסמעטיק-ארטיקלען. א דאנק איהרע גוטע אויסארבייטונגען האט זיך די פירמע אין משך פון א קורצער צייט ערווארבען פאפולאריטעט צווישען די ברייטע קרייזען פון די קאנסומענטען.

אין 1892 האט די פירמע איבערגע-נומען ק. נעפראס און אין משך פון די נאהענטסטע 9 יאהר ד. ה. ביז 1901 האט די פירמע איבערגענומען די ביי-געשטעלטע אקציען-געזעלשאפט אונטער דער לייטונג פונ'ם פרעזעס ה' עדוארד נעפראס, וואס שטעהט אין שפיץ פון דער פירמע ביז היינט צו טאג. חוץ דעם געהערען צו דער פערוואלטונג אויך די ה' גוסטאוו און קארל לישער.

פירמע פולס ארבייט אויס ווי בע-קאנט די בעסטע טואלעט-זייפען, קעל-ניש וואסער, פודער'ן, קרעמען, זייף צו ראזירען, צאהן-פאסטע א. א. וואס האט בעך דעם גרעסטען אפגאנג אין גאנצען לאנד. די פאבריק פון דער פירמע בע-שעפטיגט איצט ביז 200 ארבייטער און האלט זיך כסדר אין ענטוויקלען.

דער יובילעאום פון דער פערדינטער פירמע איז געפייערט געווארען מיט א גאטעס-דינסט אין דער קירכע, מיט פייערליכע רעדעס און א באנקעט, אויף וועלכען ס'זענען געווען פערטרעטער פערשטעהער פון דער רעגירונג, אינ-דוסטריע און האנדעל.

דעם יובילעאום פון דער פירמע פולס, וואס האט גרויסע פערדינסטע פאר דער איינלענדישער אינדוסטריע, האט די גאנצע פוילישע פרעסע גע-גרייטעט ווארימע גאמיצע...

„כיענא" וועט געהן אונטער די אלטע פאהן.

(כ) געלכטען איז אין אונזער שטאט אפגעהאלטען געווארען איינע פון די ערשטע וואהל-פערזאמלונגען צום לאד-זשער שטאט-ראט. אלס דויפט-רעדנער איז אויף דער ראזונגער וואהל-פערזאמ-לונג ארויסגעטרעטען דער פארטייישער דעפוטאט לאנדושינסקי, וועלכער האט אין א לענגערע רעדע זיך אפגעשטעלט אויף דער פאליטישער לאגע און לאגע אין זיינע אויספיהרונגען געקומען צום בעשלוס, אז דער ראדיקאלסטער אלימענט צום פערפעסטיגען די נאציא-נאל-פוילישע מעהרהייט אין קומענדיגען לאדזשער שטאט-ראט איז דאס פילדען א בלאק פון די קריסטליכע נאראדאוועס און קריסטליך - דעמאקראטישע (פ.ר.) פארטייען.

צוויי שעה צווישען יודישע יתומים־קינדער.

קהלה־ און פרעסע־אויספלוג אין דער זומער־קאלאניע פון יתומים־הויז (זגערזשער 40).

נישט איינמאל האבען מיר שוין גע־האט די מעגליכקייט זיך איבערצייגען אויף דער מוסטערהאפטער ארדנונג, וואס הערשט אין דעם יתומים־הויז (זגערזשער 40), ביי יעדער געלעגענהייט פסח ביי די סדרים, ביי דער פורים־סעודה, ווען ס'איז אויסגעקומען צו בעזו־כען די דאזיגע אינסטיטוציע איז מען ארויס מיט די בעסטע איינדרוקען.

נישט קוקענדיג, וואס דאס יתומים־הויז געפינט זיך אויף א נישט־פאסענדען ארט, וואו אזא ארט אינסטיטו־ציע דארף זיך געפינען, אויף זגערזשער גאס, וואו די לופט איז נישט זעהר גוט, איז אבער די אינערליכע ארדנונג דאס וויכערקייט, דער היגיענישער צושטאנד פון די לאקאלען, דאס זארגען פאר די יתומים־קינדער, דאס אפהיטען די כא־נימארע כללים, גיט פערפעלעגונג, אלץ וואס מ'זעהט דארט איז א מוסטער פאר אנדערע יודישע אינסטיטוציעס און אנ־דער שטאט.

ערשט נישט לאנג האט דער חשוב'ער עסקן, ה' א.ב. גליקסמאן געמאכט (לויט זיין שטייגער) א פלוצלינגען בעזוך אין דער דאזיגער אינסטיטוציע, אויף וואס ה' ג. האט שפעטער אויף די שפאלטען פון „לאדזשער טאגעבלאט" אויסגע־דריקט זיין דאנק און אנערקענונג דער פערוואלטונג און לייטונג פון דעם יתומים־הויז.

כדי דער עפענטליכקייט צו משמח זיין מיט דער לאגע, האט די פערוואלטונג דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג איינגע־ארדענט אן אויספלוג אין דער זומער־קאלאניע אין קאלי. און אויפ'ן דאזי־גען זיך בעטייליגט פערטרעטער פון דער הינער יודישער פרעסע, און פון דער קהלה — דער פרעזעס ה' רום און סעקרעטאר ה' נארעל.

אנקומענדיג אין דער קאלאניע זענען מיר אויפגענומען געווארען פון פרעזעס פון יתומים־הויז, ה' מעטריל רייכענבאך, לייטער פון יתומים־הויז ה' גאלדאר, און פון די סעקרעטארען פרל. גאמעטסקע־נארע.

ביים אנקומען זענען מיר בעגעגענט געווארען פון א כאר־געזאנג פון די קליי־נע יתומים־קינדערלעך.

ווי אלע מאל זעהען די קינדער אויס פריש און מונטער, אנגעטאנען אין ריי־נע, ווייסע, אויסגעפאסטע מאלעס, רויטע היטעלעך, חמולעך און קליידערלעך. חברה יונגלעך, שוין דערוואקסענע, שטיי־ען און לאכען, זינגען זיי און צעקומען, ווארפט מען איינער דעם באלעם און בע־גריסען מיט א התלהבות „שלום"!

און ווען זיי זיצען אין א ראד די קלע־נערע יונגלעך און מיידלעך, די פרעזעס־ליאנסקע פרל. רייכערט זינגט אזוי זיך מיט, דערציילט זיי מיט שיינע מעשה־לעך, חברה צוטעמפליעט צו דער פרעזי־ליאנסקע, הערען זיי זיך אויסמערקזאם צו צו די דאזיגע אנציהענדע מעשה'לעך, זעהען זיי פון ווייטען, ס'געהען דערוואקסענע, רופט פרל. רייכערט איבער די „לעזונג", מ'שטעלט זיך אויס אין א גע־וויסער ארדנונג, און די נאך מיט די מע־טער'ס מולד אויף די ליפעלעך בעטעריסען אין איין קול: „שלום"!

אויך די קליינע שוועסטערלעך, וואס פערשטעהען נאך גארנישט זייער אומ־גליק, פארהאן צווישען די קליינינקע עופה'לעך האלבע און אויך גאנצע יתו־מים, וואו טאטע און מאמע, אט די פוצעלעך, וואס האבען נאך געדארפט ווער מוליען ביי דער מוטער'ס ברוסט, זענען אבעהריכען געווארען, אוועקגע־לאזט געווארען אויף הפקר אויף גאס בערעכט, און א דאנק נאר דעם יתומים־הויז (זגערזשער 40) האבען אט די אומ־גליקליכע קינדערלעך געפונען א חיים, א ווארימע ליבליכע היים.

אט ווינקט דער קליינער הערשעלע, א יונגעלע, מיט פער־שווארצע אייגעלעך א חבר האט אים געלאזט דעם באלעם, ווייל ער האט געהאט דעם שענסטען הערשעלע, ס'גיבען זיך ביי אים די טרערן. בערוהיגט אים די פראבליאנ־סקע, ווישט אים אויס די טרערען, און ער, הערשעלע, האלט זיין „מאמע", דאס 5־יעריגע הערשעלע איז דאנקבאר, ער האט זיך צו ווענען ציצוטוליען.

א סך פון די קליינע קענען נישט ווייטער מוטער און פאטער, דער „טאטע" איז ה' רייכענבאך, ה' גאלדאר, די „מאמע" — פרל. גאמעטסקעזארע, די פרעפליסטין און ס'איז גאר קיין חידוש נישט, וואס די קינדער זענען אזוי שטארק צוגעבונ־דען צו זייערע פערוואלטונגס־מיטגלי־דער, און צו זייערע ערציהער, די בע־געהמונג פון די ערציהער צו די יתומים איז אן אמת פאטערליכע, דאס פערזא־נאל בעציהט זיך מוטער'לעך, און דאס ווירקט אויף די קינדער, ס'איז געגוג דער פאקט, אז די דערוואקסענע קינדער, וואס זענען שוין לאנג ארויס פון דעם דאזיגען יתומים־הויז, זיי זענען שוין זעלבסטשטענדיגע מענשען, ארבייטען אויף פאבריקען און פערדינען, און ווען זיי האבען נאר א פרייע שעה, קומען זיי צו לויפען אהין צו זייערע ערציהער, פרעהען זיך מיט די „שוועסטערלעך" און „פרידעלעך".

ביי א גלעזעל טיי, האט דער פרעזעס ה' רייכענבאך ארומגערעדט די לאגע פון דער אינסטיטוציע, אינצט אויף דער קאלאניע געפינען זיך ס"ה 78 קינדער 16 קינדער האט די קהלה אריינגעשיקט און 11 געפינען זיך אין ראבקי.

אין לאדז האבען די נייע־צוזאמענגעמיטעטע און רעמאנטירטע לאקאלען אפגעקאסט געוואלדיגע סומען געלד, ס'איז לעצ־טענס פערצוויפעלט געווארען די צאהל קינדער, און דאס אלץ ווערט אויסגע־האלטען מיט די בעשיידענסטע און בעגרע־נעצטע מיטלען, אין א דאנק נאר די אונ־מענשליכע ארבייט פון דער פערוואלטונג, האט זיך געקענט איינגעפאסען ארויס־פיהרען דאס, וואס מ'זעהט אוצט אין יתומים־הויז, זגערזשער 40. ה' רייכענ־באך פערזיכערט, אז אין דער נאהענטער צוקונפט וועט מען צוטרעטען בויען אן אייגענעם בנין פאר דער אינ־סטיטוציע.

דער פרעזעס פון דער קהלה ה' רום, דער סעקרעטאר ה' נארעל, ווי אויך די פארשטעהער פון דער פרעסע האבען דער פערוואלטונג אויסגעדריקט צופרי־דענהייט און אנערקענונג פאר דער אר־בייט פון געביט פון יתומים־פערזארגונג.

דער פרעזעס ה' רום האט אויך פער־שפראכען ביי יעדער געלעגענהייט אינ־טערעסירען דאס יתומים־הויז.

(—ושאן—)

א לאדזשער תכשיט, וואס האלט נישט פון „חופה־וקדושין" נאר פון חתונה־אקטען

ער האלט זיך דעריבער צו נעהמען א דריטע ווייב.

קרייז־געריכט ווענדעט זיך צום ראבינאט וועגען דער גילטיגקייט פון א יודישער חתונה.

(ג) נאך א קורצער הפסקה האט דער לאדזשער ראבינאט ווידער בעקומען ארבייט. דער ערשטער ענין איז פאלגענ־דער:

דער לאדזשער יונגערמאנטשיק נתן בושעזשינסקי האט אין אפריל 1926 חתונה געהאט מיט א הינער פריילין אסתר נוימאן, פון וועלכער ער האט אפגענומען דאס גאנצע ביסעל געלט מיט'ן צודריגע און איז פערשוואונדען געווארען אהן שפורען. און אויגוסט פון דעמאלסטען יאהר האט בושעזשינסקי ווידער זיך בעוויזען אויף דער „בחור'י־שער" ערגעץ אין לאדז, אויסגעקלעבט זיך ערגעץ אן אלמנה מלכה מיט א פאר חנדעלע נולדען און ער האט מיט איהר געשטעלט א שטילע חופה. ביים ווינקעל מורה־הוראה מאיר'ל אויף אלעק סאנדער גאס 15. נאך זיין צווייטער חתונה האט דער יונגערמאנטשיק ה' נתן מיט זיין ווייב מלכה זיך פערקלי־בען קיין בושעזשין, וואו זיי האבען גע־זאלט זיך בעזעצען. צום שלים־מזל האט די ערשטע פרוי, אסתר, גענומען זיך דער־וויסט וועגען איהר מאנ'ס אנדערטער חתונה און זי איז צו איהם געקומען צו גאסט קיין בושעזשין, וואו זי האט גע־מאכט א סקאנדאל און איהם גערופען צו א דין־תורה. דער בושעזשינער רב האט גע'פסק'נט, אז בושעזשינסקי זאל גט'ן זיין ערשטע פרוי און איהר געבען אנ־ענטשעדיגונג פון 400 זל. דער סוף איז [illegible] אבער געווען, אז נישט ער האט גע'גט'ן די פרוי און נישט ער האט איהר געגע־בען געלט. צוליב דעם האט די פרוי איהם אנגעקלאגט אין לאדזשער קרייז־גע־ריכט פאר ביגאמיע. אין געריכט האט דער תכשיט נתן ערקלערט, אז חיות ער האט נישט מיט דער ערשטער יודינע א.ז. נישט מיט דער צווייטער קיין חתונה אקטען, האלט ער זיך דעריבער פאר א — בחור און ער האט טאקע ברעה חתונה צו האבען מיט א דריטער... די שמשים פון דער בושעזשינער יודישער קהלה האבען אבער אין געריכט ער־קלערט, אז זיי זענען געווען עדות ווען נתן בושעזשינסקי האט מקדש געווען אונטער דער חופה זיין צווייטע פרוי, די אלמנה מלכה. נישט קוקענדיג אבער אויף דעם עדות־זאגען און דער פראצעס איז אבגעלעגט געווארען ביז די אנקלאגער, אסתר נוימאן וועט צושטעלען א „פאקטישען בעווייז" וועגען איהר מאנ'ס צווייטער חתונה. צום גליק איז דער פרוי נוימאן געלונגען צו בעקומען די כתובה פון ר' נתנ'ס צווייטער חתונה און אזוי, פארגעקומען דער המשך פון פראצעס, אויף וועלכען דער ענין איז אלץ נאך נישט אויפגעקלערט געווארען, אזוי, אז די זאך איז איבערגעגעבען גע־ווארען צום אויספארשונגס־ריכטער פון דריטען רעוויר. דער אויספארשונגס־ריכטער האט איינגעלאדען דעם ראבינאט־מיטגליד הרב ראזענבערג און איהם געפרעגט, וואס עס איז דער עיקר פון דער יודישער חתונה: דאס בעוואוינען פון רב, די כתובה, צי דאס קדושין־רינג געל. אלס עקספערט האט הרב ר' ליבוש ראזענבערג גע'פסק'נט, אז דער עיקר איז אין דעם פאל ווהלמינג דאס חופה־רינגעל.

דער רעזולטאט פון די ארבייטען פון אויספארשונגס־ריכטער איבער דער זאך וועט איבערגעשיקט ווערען דעם גע־ריכט, וואס וועט ארויסטראגען די ענד־גילטיגע דעציזיע.

—0—

נייער פאהר־פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס־וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
ווארשע (בעגגאכט)	1.40	קאלושקי (בעגגאכט)	1.55
ווארשע (שנעל־צוג)	7,50	ווארשע	4.40
קאלושקי (זונטאג און חגא־טעג)	9.05	קאלושקי	7.21
טארנאבושעג (דורך נאלקובעק—סלאמיני)	9.30	קאלושקי	8.15
קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	טשענסטאכאוו	9.35
קאלושקי	11.50	ווארשע	10.40
ווארשע	14.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
ווארשע	15.20	סקארזשיסקא	13.25
טשענסטאכאוו	16.25	ווארשע	14.40
קאלושקי	18.05	ווארשע	16.33
ווארשע (שנעל־צוג)	18.55	טארנאבושעג	19.55
סקאזשיסקא	19.10	קאלושקי	20.25
ווארשע	20.10	קאלושקי	22.15
קאלושקי	23.45	ווארשע (שנעל־צוג)	22.45
		קאלושקי (זונטאג און חגא־טעג)	23.20

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אסטראווע (בעגגאכט)	2.01	ווארשע (בעגגאכט)	1.46
ווארשע	3.14	אסטראווע	2.59
ווארשע (שנעל־צוג)	6.41	פאריז—בערלין (שנעל־צוג)	6.38
ווארשע	7.14	קראקע	6,18
פויזען	8.00	פויזען	6.59
קאלושקי	8.10	לאוויטש	7.48
קוטנא	9.03	קרינג	8.43
פויזען	12.57	אסטראווע	8.53
בערלין—פאריז (לוקסוס)	13.04	ווארשע	10.39
ווארשע	13.15	לעמבערג	10.40
ווארשע	13,47	ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	11.58
קוטנא	14,10	ווארשע	12.44
לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	15.25	פויזען	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא־טעג)	16.40	קוטנא	13,45
ווארשע (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	11.58	קאלושקי	18.05
אסטראווע	13.35	פויזען	18.40
לאוויטש	19.38	פאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנא—דאנציג	20.15	קוטנא	20.18
קראקע (דורך ראקישין)	20.35	ווארשע	21.48
פויזען	21,58	קוטנא	22,05
בערלין—פאריז (שנעל־צוג)	23.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא־טעג)	22.10
קוטנא	23.58	ווארשע (שנעל צוג)	23.06

לעמשניצע

17 זגערסקא 17, טעל. 16-33.

אלערליי קראנקהייטען ווערען בעהאנדעלט דורך ספעציאליסטען־דאקטוירים פון 9 פריה ביז 6 אבענד.—מאסאזש. עלעקטריזאציע, פאקען־שטעלען, קינסטליכע בערגזאנ"ן־בעשטראלונגען, אימפונגען נעגען שקארלאטינע.

אלע יודען

ערלעדיגען זייערע רעכטס־קאנסולטענטען־ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען־ביורא

זינגער, זאכאדניא 36

פראנט, פארטער.

שוין דערשינען:

בריון פון דער מאמע פון דער יודישער בינע

אסתר רחל קאמינסקא

מיט ארייגפיר און באמערקונגען פון מארק טורקאוו.

דאס ביכל אנטהאלט 73 בריוו, וואס די גרויסע יודישע קינסטלערין האט געשריבן צו: יעקב דינענזאן, מענדל עלקין, פאולא און נח פרילוצקי, אברהם יצחק קאמינסקי, רעגינא קאמינסקא, אידא קאמינסקא, יוסף קאמינסקי, זיגמונט טורקאוו, יאנאס טורקאוו א. א.

10 דרוק־בויגן, 5 בילדער. פראכט־אויסגאבע

— פרייז 3.75 זל. —

מיט בעשטעלונגען זיך ווענדן:

Kooperatywa „Bycher" Warszawa, Nalewki 2-a

בעריהמטער פאטאגראף־קינסטלער, פיהרט אויס פאטאגראפיעס אהן קאנקורענץ!

יעדע פאטאגראפיע איז א קונסט־בילד!

ספעציאליסט פון קינדער־אויפנאהמען נעמט אן אלערליי בעשטעלונגען און קומט צו די קליענטען א היים. די אויפנאהמען ווערען אויס־געפיהרט דורך א אפאראט פון דער גרעסטער טעכניק ביי ד ר מיטהילף פון קינסטליכען ליכט. א חוץ דעם ווערען אויסגעפיהרט אל־ערליי אויפנאהמען ווי: פארטרעטען, האכצייטען, ספארט, טעא־טער און מצבות־אויפנאהמען אויך בעשטעלונגען אויף ארויס־צופאהרען. דאס וועטער און די צייט פון טאג שטערט נישט צו די אויפנאהמען. נישט קוקענדיג אויף דער גרויסער בעקוועמליכקייט זענען די פרייזען זעהר צוגענגליך. בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פון א זייגער 10 פריה ביז 3 נאכט.

זאוואדזקא 39, 3־טער שטאק, אטעליער ביי הערשאפט סאאור.

גוט און ביליג! גוט און ביליג!

היינט, מאנטאג, ד. 29. אויגוסט, 1927, 7 אז. אין אווענט, קומט פאר אינ'ם לאקאל פון דער לאדזשער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ציגעל־גאס 4, די

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אונזערע מיטגלידער, צום צוועקען טערמין, מיט'ן וועלכען סדר־היום, וואס איז געווען פערעפענטליכט ביים ערשטען טערמין. די פערזאמלונג וועט זיין בעשלוס־פע־היג נישט אפהענגיג פון דער צאהל ערשינענע מיטגלידער בעצוהערע איינלאדונגען ווערען נישט געשיקט.

די פערוואלטונג

פון דער געז. „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענעוועק (גמ. רזשגאוש)".

ס'איז פערלוירען געווארען

א 1/4 לאס פון דער V קלאס פון דער 15־טער פוילישער מלוכה־לאטעריע נומער 1265. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוגעבענען געגען בעלוינונג צו ל. סאלאס, אלעקסאנדראווסקא 48.

Dr Feliks Bornstein

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליטעט: אקושער און פרויען־קראנק

נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליסט: אקושער און פרויען־קראנק

נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

פאר 12 זל.

לערן איך אויס

טאנצען

פאר אנפענגער הייבט זיך אן דער קורס דעם 3־טען פון יעדען חודש. איינשרייבונגען אין דער טאנץ־שולע פאלודניאוואַ 10.

מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

פויליש

ווערט ערלערנט גרינדליך אין א קורצער צייט.

צו ערפאהרען: וואסכאדניא 29, ה. 3.

בעקאנטמאכונג.

איך מאך בעקאנט די געעהרטע דאמען און הערען, דאס איך פערקויף אויף ענגעל דאמען־טרימף און שקארפעטען מיט שפאט ביליגע פרייזען וועלכע איהר אליין וועט בעוואונדערן. אין מיין פריוואט־וואוינונג קאנסטאנטינער 18 ביי לאופער, ערשטען איינגאנג, לינקס, פאר־טער, קומט און איבערצייגט אייך. פערגעסט נישט די אדרעס.

ס'איז פערלוירען געווארען:

1/4 לאס פון דער 15־טער פויל. מלוכה־לאטעריע און דער V קלאס נומער 12.171 און 1/4 לאס נומער 42.483.

דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפ־צוגעבענען געגען בעלוינונג צו י. גערזאן, פערוטאווישא 40.

וכי תמכור ממכור לעמיתך או קנה מיד עמיתך,

און טאמער וואס דיך דיין חבר אפנארען, זאלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביורא פיעטריקאוו 21, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אוסטאט גענאסענהאפט ערלע־דיגט אלערליי ביטעס, קלאוזולעס זאַ־בעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, פעטיציעס, אד־וואקאניעס, רעסורסעז,—ווייזגן קאנ־צעסיעס, פעסער אין קאמיסאר.־זשענדו־מיערט אין אלע פאליציי־בעצירקען, שות־פות־אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערוויזיעס, אקטען דארא־וויזנעס, קארטע ספראטעס' ווי אויך איבערזעצונג אין אלע שפראכען.

שנעל, רעעל און ביליג!

מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

וויכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען־הוטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטסטע הוטע איבער־ארבייטע איך אויף נייע. גמ. געדענקט די אדרעס: זאוואדזקא 23 23

נאר פאר 2 50 זל.

אין הויף, 2־טען איינגאנג, לינקס פארטער.

בעט. מאכט איך שיפאן־וועלור־ סא־מעט־ און פיליץ־הוטע אין אלע פערבען און פארבען אין פיינסטער אויספיהרונג. דער פרייז איז גאר אויף א קורצער צייט.

נאר פאר 7 זל.

„TOBA"

אבאנאמענטס־פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעל־גיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר. אנאנסען־פרייז: פאר א מילימעטער־שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאג 1. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרייזן ווערן ניט אראפגערעכנט קיין ראבאט.

Redaktor wydawca E. Hamburski.

Tłocznia: E. i M.Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16